

4006

30

Labyrinth

4006

Inv. čís. — 6442

30

Ludvík K U N D E R A

LABYRINT SVĚTA A LUSTHAUZ SRDCE

Theatrum didacticum aneb světlé vymalování
na motivy děl J.A.Komenského

/Psáno 1966-1971. Vyznamenáno
v dubnu 1971 ve výběrové soutěži
Národního divadla v Praze
k 25. výročí osvobození ČSSR/

Rozvržení :

I. DÍL : Prolog

1. obraz: Ryňk světa
2. obraz: Pevný hrad
3. obraz: Výkon práva
4. obraz: Ve vyšších sférách
5. obraz: U soldátů

- II. DÍL :
6. obraz: O truchlivosti
  7. obraz: Oživlé obrazy
  8. obraz: Vidění Kristiny P.
  9. obraz: Historie Šalamounova
  10. obraz: Kdyby tak andělé...
  11. obraz: Znovu ryňk světa
- Epilog

o s o b y , k t e r é m l u v í

/ v pořadí jak vystupují na scéně/_

Autor

Poutník

Všezvůd Všudybud

Mámení /žena/

Osud

Deset lidí s cedulkou osudu

Kristina

Převor

Skřet

Soudce

Dva holiči-strážcové

Dva kněží

Sedm vězňů

Řečník

Hlavní

První

Druhý

Třetí

Čtvrtý

Úředník

Stařena

1. technik

2. technik

1. dáma

2. dáma

Verbíř

Markytánka

Maršál

Starý generál

Dlouhý generál

Jiný generál

Další generál

Rotmistr

1. voják

2. voják

3. voják

Hlas shůry

Rozum

Víra /žena/

Pán

Starobylý

Pták

Lvové

Socha

Šalamoun

Opatrnost

Poděant

Snažnost

Štěstěna

Mluvčí stavů světa

Mluvčí vrchností

Mluvčí poddaných

Mluvčí služebníků

Šest průvodců Šalamounových

Anděl

Sbory a němé role :

Chór

Tři dvojice machometánů

Kněží

Zástup vězňů

Zástup holičů - strážců

Dav

Skupina velitelů

Vojsko

Aktéři "oživlých obrazů"

Průvod Šalamounův

PROLOG

CHÓR /zpívá/: Dicam, guid rei sit,
dicam, guid rei sit...

Vystoupí autor.

AUTOR : Povím Jasnostem Vašim /gesto publiku/, jak se vše
má.

CHÓR : /zpívá/: Dicam, guid rei sit.

AUTOR : Poněvadž v nevítané své prázdní odloučen jsem od
starostí svého povolání a protože nesluší se mi
ani nechce zaháletí, jal jsem se v posledních le-
tech mezi jiným přemýšletí...

CHÓR : /zpívá/: De vanitate mundi...

AUTOR : .... přemýšletí o marnosti světské /Příležitost
k tomu se mi odleckud naskytla/, až se mi pod ru-
kama zrodilo toto theatrum, které Jasnostem Vašim
podávám. První jeho díl zobrazuje hříčky a pošetí-
losti světa, které ten ve všem všudy s velikým usi-
lováním tropí věci nicotné i ničemné...

CHÓR : /zpívá/: Res nihili agat,
res nihili agat...

AUTOR : ... a jak bídňě se vše konečně obrací buď ve
smích nebo v pláč. Druhý díl zčásti zastřen^x,
zčásti zjevně vypisuje pravé a trvalé štěstí...

CHÓR : /zpívá/: Veram et solidam
felicitem describit,
felicitem describit...

AUTOR : Uznávám, že cokoli zde jest, počato jest a niko-
li ještě dokonána.

CHÓR : /zpívá/: Nondum absolutum,
nondum absolutum...

AUTOR : Vidímť, že látka jest přebohatá a nadmíru příhodná k ostření vtipu i broušení jazyka, takže by ty věci novými nálezy mohly se rozmnožovati do nekonečna.

CHÓR : /zpívá/: In infinitum,
in infinitum...

AUTOR : Ale ať je tomu jakkoli, přece jsem si umínil z rozptýlených papírů vše shledati a Jasnostem Vaším podati. S jakým úmyslem, neodvažuji se nyní říci. Ale Jasnosti Vaše buď se toho domyslí svou vrozenou bystrostí anebo bude to možné jindy vyložiti. Tato naděje rač nás řídití, povznášeti a posilňovati a v této naději jsem J a s n o s t e m V a š i m o d d a n ý s l u ž e b n í k .

CHÓR : /Zpívá/: Illustratis vobis
devotus cliens.

I. D Í L

1. o b r a z : RYŇK SVĚTA

Zcela prázdná scéna. Tam, kde prve stál Autor, stojí nyní Poutník.

POUTNÍK : Jsem šťasten... /Pauza/ Jsem šťasten?... /Naléhavěji:/ Jsem šťasten?... /Ještě prudčeji:/ Jsem šťasten?... Kdo jsem? Odkud přicházím? Kde jsem? Kam jdu? Proč tu jsem? Jak začít? Co mám? Co umím?... Co chci? /Ticho/

VŠEZVĚD : /po delší pouza volá z lóže/: Š t ě s t í ?

POUTNÍK : Ano .

VŠEZVĚD : Spokojenost, pohodu, smích?

POUTNÍK : Ano , ano.

MÁMENÍ : /volá rovněž z lóže/: Moudrost dokonce?

POUTNÍK : Třikrát ano!

Všezvěd vyskočí z lóže a jde na scénu.

VŠEZVĚD : Niže, chceš-li dojít k pravému ráji spokojenosti, do zahrad štěstí, k hájemství smíchu, zkrátka ke skutečnému lusthauzu srdce, musíš napřed projít labyrintem tak spleťtým, že krétský byl by proti němu hračkou.

POUTNÍK : Ale nezabloudím tam?

VŠEZVĚD : Bez průvodce ano. Motal by ses jen kolem dokola a nikdy ven netrefil. Naštěstí jsem tu já, abych takové, kteří žádají něco zhlédnout a zkusit, prováděl a vše jim ukazoval a z nesnází je dostával.

POUTNÍK : A kdo jsi?

VŠEZVĚD : Mé jméno je Vše-zvěd, přijmím Všudybyd. Procházím světem, do všech koutů nahlédám, na každého člověka řači a činy se vyptávám, co zjevného jest, vše spatřuji, co tajného, vše slídím a stíhám, sumou: beze mne nic se díti nemá, ke všemu dohlédati jest má povinnost. Půjdeš-li za mnou, uvedu tě do mnohých míst, kam by ses nikdy nedostal.

POUTNÍK : Pojďme!

MÁMENÍ : /vycházejíc z lóže na jevišti/: Beze mne?

POUTNÍK : Kdo vy jste?

MÁMENÍ : Jsem tlumočnice královny světa Moudrosti. Mám poručeno, abych vysvětlovala, jak se čemu v světě rozuměti má. Všecko, co k pravé světské moudrosti přináleží, všem v mysl vkládám a je k veselosti a dobromyslnosti přivádím, jinak by lidé v divných tesknostech žili a smutně svůj čas na světě trávili.

POUTNÍK : Šťastně mi tě bůh za průvodkyní dal. A jak ti říkají?

MÁMENÍ : Mé jméno jest Mámení. /Ticho/

VŠEZVĚD : Pojďme tedy. Chceš-li k lusthauzu srdce dojíti..

CHÓR /zpívá/

VSTUPNÍ PÍSEŇ

1

Vyzbrojen jsa uzdou všetečnosti
a na očích maje brýle mámení,
nikdy, nikdy nebudeš mít dosti
poznatků a hlubin. Hlubin vědění.

2

Vyzbrojen jsa stálou zvědavostí
budeš hledat, bádát, plakat a se smát,
poznáš mnohem více nežli dosti
vrtkavostí, hříchů, rozkoší a zrad.

3

Vyzbrojen jsa darem mánivosti,
budeš často zmaten, budeš často mást,
budeš rád i budeš chvět se zlostí,
nebesa se budou měnit na propast.

4

Vyzbrojen jsa tím i oním zkrátka
poznáš prostě ono a poznáš i to.
Otvírají se ti spásná vrátka:
to, co je ti dáno, nechť je prožito!

Do popředí náhle vyjede křeslo a na něm stařec s mēdēnou
nádobou. Před ním se vytvoří fronta, každý sáhne do nádoby,
vytáhne cedulku, přečte a patřičně zareaguje: výskotem, pý-
chou, kotrmelcem, pláčem a evolucionem nejrozličnějšího dru-
hu.

PRVNÍ /vytáhne cedulu a čte/: Panuj!

DRUHÝ : Služ!

TŘETÍ : Rozkazuj!

ČTVRTÝ : Poslouchej!

PÁTÝ : Piš!

ŠESTÝ : Oř!

SEDMÝ : Uč ee!

OSMÝ : Kopej!

DEVÁTÝ : Suď!

DESÁTÝ : Bojuj!

Po těchto deseti pantomimických sólových výstupech, provázených hudbou, je Poutník zřetelně zmaten.

POUTNÍK : Nerozumím ničemu.

VŠEZVĚD : Tady se rozdělují povolání a práce, k čemu se kdo ve světě má upotřebit. Ten stařec se jmenuje Osud, od něho každý, kdo vchází do světa, musí si vzít instrukci.

MÁMENÍ : Vezmi také svou cedulku!

VŠEZVĚD : Sáhni si!

POUTNÍK : Prosím Vás, nenuťte mě poručit se slepému štěstí ber co ber. Rád bych si vybral.

VŠEZVĚD : Přednes svou žádost. /Postrčí ho k Osudu/

POUTNÍK : Pokornou žádost přednáším. Přišel jsem s úmyslem, abych sám všechno prohlédl, a teprv, co by se mi líbilo, si vybral.

OSUD : Synu, vidíš, že toho jiní nečiní! Co se jim podá nebo naskytne, toho se drží. Ale poněvadž jsi tak žádostiv, dobře, udělám výjimku. /Píše něco na cedulku a dává ji Poutníkovi/

POUTNÍK : /čte/: Speculare. /Osud zvolna mizí/

VŠEZVĚD : To znamená: dívej se, zpytuj.

MÁMENÍ : Také: přemýšlej.

VŠEZVĚD : Pořád si chceš všechno prohlédnouti, musíš projít různými stavy. To jsou tvé úkoly.

POTNÍK : Kolik jich je? Tři?

VŠEZVĚD : Tři, pět, deset, kolik chceš, přijdeš-li jim na chuť.

POUTNÍK : A kudy vede cesta?

VŠEZVĚD : Přes ryňk světa. Pohleď!

Objeví se ryňk světa. Otáčí se horizontálně i vertikálně.

Následuje divadlo, v němž je víc hudby a podívané nežli slov.

VŠEZVĚD : Co tedy chceš?

POUTNÍK : Nevím.

MÁMENÍ : Příjemné libé okounění?

POUTNÍK : Nechci.

VŠEZVĚD : Moc?

POUTNÍK : Nevím.

VŠEZVĚD : Moc, z níž jde strach a hrůza?

POUTNÍK : Nechci.

MÁMENÍ : Dobře kšeftovat na trhu?

POUTNÍK : Nechci.

VŠEZVĚD : Mít za lubem?

POUTNÍK : Nevím.

MÁMENÍ : Mluvit?

POUTNÍK : Nechci

MÁMENÍ : Mlčet

POUTNÍK : Nechci

VŠEZVĚD : Utrhat, odzvánět, zazdívat?

POUTNÍK : Nechci, nechci, nechci.

VŠEZVĚD : Štěstí?

POUTNÍK : To chci!

MÁMENÍ : Štěstí manželské? /Dlouhá pauza/

POUTNÍK : Až poznám svět, až projdu labyrintem. /Mámení
dělá pitvorné posuňky/

VŠEZVĚD : Pravou víru?

POUTNÍK : Tu chci. Po té toužím.

MÁMENÍ : Hle, to jsou lidé pravé víry!

Z ryňku světa se do popředí vyřítí tři dvojice machométánů: dva spolu šavlují, dva se tlučou kyji, dva zápasí jen tak, holýma rukama. Strašlivě divé skřeky, krev, veliká krutá podívaná.

POUTNÍK : Co to dělají?

VŠEZVĚD : Disputují o své víře, o svém náboženství, o tom, že korán a nic než korán jest ta jediná a pravá kniha všech knih.

POUTNÍK : Ne, tuto víru nechci. Moc krve.

MÁMENÍ : Křesťanskou tedy?

POUTNÍK : Ukažte mix.

Na ryňku světa se zjeví luzný obraz modlících se zástupů, žehnajícího kněze, barokní roucha a postoje, kadidlo, varhany.

POUTNÍK : Ano, tu víru chci.

VŠEZVĚD : Staniž se.

Z ryňku svět vystoupí dva kněží a začnou Poutníkovi navlékat kněžské roucho. Jevišťem přejde Kristina. Poutník je jí viditelně upoután, tahá Všežvěda za rukáv.

VŠEZVĚD : Co zase chceš?

POUTNÍK : /ukazuje na Kristinu/: Tam tu chci!

MÁMENÍ : Co však stojí na tvé sedulce? Speculare, ne? nikoli amare! Tedy přemyšlovat!

POUTNÍK : Ano, buďsi, ale s touto!

VŠEZVĚD : Zvolil sis prozkoumání stavu náboženství. Nemůžeme jej mísiti se stavem manželským.

POUTNÍK : Tedy tamtu, ale bez manželství.

VŠEZVĚD : Má se státi.

Kristina zašla. Poutník je oblečen. Ryňk se ustálil v nábo-
ženském prostoru.

2. o b r a z : PEVNÝ HRAD

Přichází stále víc kněží v rouše ranného středověku. Vše se zvolna mění v obřad. Zpěv:

ČLOVĚK A BŮH

SÓLO : Jsem už jak rákos, jako pouhá třtina,
nejsem už skoro ani člověk, spíš jen zdání.
Bůh svoje zraky na mne : neupíná,
byť trávím dlouhé dny a noci na pokání.
Ctím, Bože tvoje rozmary, tvé hněvy,
jen trestej mně, jak umíš nejvíce.
Něšťasten ten, kdo trestán není: neví,
jak všemocný jsi, Panebože, velice.

CHÓR : Bůh - to je naše spása, naše věrná skrýš,
kdykoli trpíš, hned jsi Bohu blíž.
Bůh vždycky na pomoc jde svému lidu,
k Bohu se naše naděje vždy musí upírat,
Bůh přemůže veškerou naši bídu
a církev je náš pevný hrad.

SÓLO : Hlad, výsměch, proklínání, slepou závist
už - přiznávám se - stěží mohu snéstí.
Nedávej mi však, Bože, pít či najíst,
jsem blažen, když jsem drcen tvojí pěstí.
Byť zahrals mě i do nejhlubších pekel,
i tam bych, Bože, vzýval tě a ctil,
Byť psala mi nad dům svoje mene tekla,
tvou ruku chválil bych a velebil.

CHÓR : Bůh - to je naše spása, naše věrná skrýš,
kdykoli trpíš, hned jsi Bohu blíž.

Bůh vždycky na pomoc jde svému lidu,
k Bohu se naše naděje vždy musí upírat,
Bůh přemůže veškerou naši bídu
a církev je náš pevný hrad.

svědní seskupení: sedící Poutník, klečící Kristina, Vše-
d a Mámení z lóže napovídají.

KRISTINA : Důstojnosti, zhřešila jsem.

POUTNÍK : Jak?

MÁMENÍ : /napovídá/: Dcero!

POUTNÍK : Jak, dcero?

KRISTINA : V myšlenkách.

POUTNÍK : Jakže?

KRISTINA : Ano.

PZVĚD : /napovídá/: Dej rozhřešení!

POUTNÍK : Dávám ti rozhřešení. /Pauza/

KRISTINA : Ale...

POUTNÍK : Co?

MÁMENÍ : /napovídá/: Dcero!

POUTNÍK : Co, dcero?

KRISTINA : Ale pokání přece!

POUTNÍK / /umlčuje gestem oba napovědy/: Žádné.

KRISTINA : Žádné?

POUTNÍK : Žádné. Nebo - přece jen - jedno jediné: den do
den se mi musíš zpovídat.

KRISTINA : Den co den?

POUTNÍK : Den co den, dcero. Abychom podchytili hřích v
samotném jeho zárodku.

KRISTINA : Ano, důstojnosti.

Chce mu políbit ruku. Poutník však ucukne, povstane a místo toho ji pohladí po vlasech, Kristina odchází. Poutník se otočí o 180 stupňů a stojí před Převorem. Poklekne a políbí mu ruku. Převor pak vloží dlaň na jeho hlavu.

PŘEVOR : Bratře...

POUTNÍK : Poslouchám, bratře převore.

PŘEVOR : Hodlám tě pověřit úkolem, velkým a svatým úkolem.

POUTNÍK : Poslouchám, bratře převore.

PŘEVOR : Vvdáš se na sever, do země nevěřících pohanů, a získáš je pro pravou víru.

POUTNÍK : Ano, bratře převore. Jenom co zvládnu jejich jazyk, aby má kázání...

PŘEVOR : /laskavě/: Nebude třeba jazyka.

Pokyne, vystoupí dva kněží s pancířem a helmici a hotoví se navlékat pancíř Poutníkovi. Ten je gestem zarazí.

POUTNÍK : Jak? Mečem obracet na víru? Nikoli slovem?

PŘEVOR : Pravils "Poslouchám". A místo toho se ptáš!

POUTNÍK : Budeme vpleteni do světských pří!NA to jsou královská vojska.

PŘEVOR : Jsme zapleteni do světských věcí odjakživa, bratře, cccyl se. Vládneme jimi. Náš duch jimi vládne! A skrze nás Bůh! Nůže?

POUTNÍK : Je to tak náhlé. Dej mi, bratře převore, čas na rozmyšlenou. Přišel jsem do těchto zdí, abych rozjímal...

PŘEVOR : /s lehkou zasvěceností/ : Jenom rozjímal?

POUTNÍK : /nic nepozná/: Abych žil v samotě, jen a jen oddán...

PŘEVOR : Rozjímej tedy i o našem úkolu. Hledej Boha i v něm. A právě v něm! Dávám ti čas na rozmyšlenou. Člověk je živočich hledající Boha.

Poutník se otočí a opět je vidět klečící Kristinu. Zpo-
všdní seskupení.

KRISTINA : Přišla jsem, jak jsem slíbila. Ale nejsem si vědoma žádného hříchu.

POUTNÍK : Ani v myšlenkách, dcero?

KRISTINA : Mé jméno je Kristina. Jen na Krista jsem myslila.

POUTNÍK : Dobře činíš, Kristino. Bojím se, že tě ztratím. Miluji tě, Kristino.

KRISTINA : Jak, důstojnosti? To nesmíte.

POUTNÍK : Bojím se, že odejdu do dalekých krajů a že už se nebudu dotýkat tvých hebkých vlasů.

Vloží jí ruku na hlavu: oba se pak otočí a jdou na
opačné konce jeviště.

KRISTINA : Jaký to slůvo Boží! Jak světský!

POUTNÍK : /k lóži/: Co mám teď dělat, poraďte!

MÁMĚNÍ : Jednej, jak ti velí srdce, abude ti dobře.

POUTNÍK : Budu-li stínat hlavy, byť nevěřící, bude mi dobře?

KRISTINA : Nehřeším pochybnostmi?

VŠEZVĚD : I to je poznání! Po němž tak dychtíš!

KRISTINA : Musím se modlit a upnout se silněji k Pánu!

POUTNÍK : Srdce mi velí uprchnout s Kristinou!

VŠEZVĚD : Jsi zapleten do mnohých nástrah a pout, nebylo by to snadné. Chytli by tě.

Poutník se otočí, stojí před uličkou kněží, projde jí,

stojí před Převorem, poklekne, políbí mu ruku.

PŘEVOR : Nůže, bratře?

POUTNÍK : Nemohu, nemohu! Zavřete mě do ledové cely a
bičujte mě!

PŘEVOR : Bůh tomu chce. My jsme pápěří jeho vůle.

POUTNÍK : Uložte mi nejkrutější pěst, nechte mě spát na
holém kamení! Nemohu.

PŘEVOR : Jsou účinnější biče nežli kožené důtky:
neuvidíš tu, kterou chceš!

POUTNÍK : Vy víte?

PŘEVOR : Víme vše. A drobné lidské prohřešky promíjíme.

/Prudký skok z laskavého tónu do řvaní:/ Ale
žádáme veliké skutky!

Pokyne, z pozadí vystoupí dva kněží a než se Poutník nadá,
má sobě pancíř, na hlavě helmici, v ruce meč.

POUTNÍK : /zvolá/: Ve jménu Ježíše Krista, Pána našeho!
Kněží zmizí. A najednou boj je Poutník s klubkem odpůrců;
divý souboj není nepodobný předchozímu boji machométanů.
Zvítězí. Stojí nad třemi mrtvolami.

POUTNÍK : /gesto/: Tři - obrázení na víru! Na víru, která
už není má! A Kristina - miluje Krista!

Zjeví se Skřet.

SKŘET : /zpívá/:

SKŘETŮV POPEVEK

Oltář a postel -

ó jaké to velkolepé

téma na kázání!

Lože a kostel -
to přesvědčí i slepé
hlavičky po velikém porubání!

Kristus a láska -

Ó jak je to dvojnámenné,
z toho se nikdo nevykroutí!

Ba ne, pane,

Kristus tě nepolaská,

dábe... si jen ruce zamane

a ty zas budeš na své věčné pouti!

POUTNÍK : /se rozmáchně mečem/: Skřete hlavu ti ut a.

KŘET : /prchaje/: Utni si svou kutnu!

Smizí. Poutník se otočí, stojí před zástupem pohanů.

POUTNÍK : /lhostejně/: Poznali jste už pravého boha, jenž
Vám nese lásku a požehnání. Zničte své bůžky,
své odporné modly, které jsou dílem Satano -
vým, a chvalte zde pod širým nebem či kdekoli
jinde Všemohoucího a Ježíše Krista, Pána
našeho, i Pannu Marii, jež počavši z Ducha sva-
tého, Ježíše Krista povila. Padněte na kolena,
sepněte ruce a modlete se.../Otočí se k lóži,
kde jsou Všeživ a Mámění/ Proč nepadají na ko-
lena?

VŠEZVĚD : Nerozumějí tvému jazyku!

POUTNÍK : Proč nespínají ruce?

VŠEZVĚD : Nejen proto, že nerozumějí tvému jazyku, ale i
proto, že na rukou mají pouta.

POUTNÍK : Vskutku...Tak ať se aspoň modlí. Modlete se!

/Ticho/

- MÁMENÍ : Vždyť už jsme říkali. Je to marné, zanech toho!
- POUTNÍK : Nemohu. Musím dokončit své poslání, abych se mohl vrátit a směl předstoupit před převora.
- MÁMENÍ : Zpovídat Kristinu...
- POUTNÍK : Odhodím pancíř, odhodím kutnu a uteču s ní!
- VŠEZVĚD : Bude chtít? Otoč se! /poutník, se otočí/ Co vidíš?
- POUTNÍK : Vidím opět komnaty víry. Vidím v nich sebe. Ale jsem jako někdo cizí.
- VŠEZVĚD : A vstoupiv do těchto komnat?
- POUTNÍK : Vstoupiv do těchto komnat, vidím Kristinu, ona se modlí.
- VŠEZVĚD : A sotva tě uzřela...
- POUTNÍK : Sotva mně uzřela, praví:
- KRISTINA : Hledáš-li reje a freje a bohatsví mnoho, nenajdeš zde nic z toho.
- POUTNÍK : Hledám lásku, která mi pomůže z labyrintu, v němž se motám!
- KRISTINA : Upjala jsem svou lásku k Pánu. /Zmizí/
- VŠEZVĚD : Nevracej se. Mnohé se zatím změnilo.
- POUTNÍK : Tím lépe. Aspoň to poznám. Jdu.

Putování za měnlivých scenerií a k hudbě na "vyňatá slova":

VYŇATÁ SLOVA

Petrovy klíče...

Jidášův měsíc...

Jazyk plný nábožnosti...

Oči plné bujnosti...

Potvorství a zákon...

Paškvyly roztrušují...

Pěkně mluvit...

Boží dar...

Ach, nastojte mého hoře...

Musíť o to péče býť...

Když je víra jistá, dostiť jest...

Korán jest ta pravá kniha knih...

MÁMENÍ : Kde jsi nyní Poutníku?

POUTNÍK : Tam, odkud jsem přišel. Jenomže - všechno se tu zatím změnilo, všechno je jiné. Převor, jenž mně vyslal, abych obracel lidi na víru, tu dávno není. A já se octl v rukou těch, kdož soudí.

VŠEZVĚD : Poznáš tedy stav práva!

MÁMENÍ : Raduj se!

SOUDCE : /vystoupí/: Dny se nám krátí a nezbyvá příliš času, chceme tě vyslechnout, najít ti novou cestu.

POUTNÍK : Tomu, kdo sám si nenajde cestu, nikdo ji nevyhledá.

SOUDCE : Pravdu máš... Jenomže...

3. o b r a z : VÝKON PRÁVA

Vězeňský prostor. Dvacet sedm odsouzenců. Poutník mezi ni-
mi. Těžký dým je tlačí k zemi. Těžká hudba. Konečně promlu-
ví Soudce.

SOUDCE : Modlete se - bude vám odpuštěno. Jezte - je to
naposledy. Za svítání nastane vám exekuce.

Odejde. Vypukne zběsilá scéna plná hysterie, šílenství,
překotného řečnění, ale i klidu a důstojenství. Křik, úpě-
ní, pláč. Někteří padají na kolena, jiní strnou jako sochy.
Ozve se drmolení modliteb. Posléze vtrhnou na scénu černí
kněží /z pozdější epochy nežli kněží v 2. obrazu/ a bílí
holiči-strážcové. Holiči zahalí část odsouzenců do velkých
bílých plachet a stříhají jim vlasy a holi krky. Kněží při-
sedají jeden po druhém ke zbylým vězňům. Na některé se ne-
dostává, jiní se brání.

1. HOLIČ : Nebraňte se. Když se zapletou vlasy pod seky-
ru, muka se vám prodlouží, poprava nebude bít
konce. S holým krkem je to hračka!

1. KNĚZ : Nebraňte se. Obtíženi hříchy, sestoupili byste
rovnou do pekel. Budete-li hříchy zbaveni, otví-
rá se vám naděje na věčný ráj, na luthauz srdce.

POUTNÍK : Jsem tu bezprávně.

1. HOLIČ : Všichni jsou tu bezprávně. Prý. Nezastupujeme
právo. Vykonáváme je. Holíme, stříháme. Pomá-
háme vám.

POUTNÍK , /křičí/: Na onen svět!

1. KNĚZ : K věčnému spasení.

1. HOLIČ : Byly bitvy. Zaspal jsi je.

POUTNÍK : Nic nevím o vašich bitvách. Můj prohrěšek je jen pomyslný. Ze světa idejí:

1. KNĚZ : Čím ses provinil? Z čeho jsi žalován?

POUTNÍK : Věřil jsem, nic než věřil.

1. VĚZENĚ : /volá/: Přijde obrat. Budeme vysvobozeni. Lid nás nenechá. Povstane!

POUTNÍK : Za myšlenky platiti hlavou?

1. KNĚZ : Nerouhej se!

2. VĚZENĚ : Neztrácejme naději.

2. HOLIČ : /mmlavě/: Kdo neztratí naději, ztardí hlavu.

POUTNÍK : /tvrdošíjně/: Věřil jsem, to je celá má vina.

2. KNĚZ : Došlo ke změně . ve víře.

1. KNĚZ : Nevzal jsi to v počet.

2. KNĚZ : Tím ses provinil.

1. KNĚZ : Neboť rozličné jsou podoby...

2. KNĚZ : ...i způsoby...

1. KNĚZ : ...Božího vzývání.

POUTNÍK : /tiše/: Vzýval jsem Kristinu.

1. HOLIČ : Je nová doba. Nastoupil nový král. Staré způsoby vzývání neplatí.

2. HOLIČ : Jsou škodlivé, pravil nový biskup.

1. HOLIČ : Vzývali jste Boha kdekoliv, i pod širým nebem, v lese, uprostřed močálů.

1. KNĚZ : Jen v chrámě, kde svítí svíce a kde se leskne monstrance...

2. KNĚZ : Jen tam smí zaznívat slovo, které má dolehnout ke sluchu Páně.

1. HOLIČ : Hlavu sklonit. Níž!

1. KNĚZ : Čiň pokání!

2. KNĚZ : Vzyvej aspoň nyní v poslední hodině Boha novým a jedinečným způsobem.

POUTNÍK : Neznám slova nových modliteb.

1. KNĚZ : Budu ti předřikávat formulí. Opakuji po mně: Jen tebe, Bože trojjediný, vyzývám!..

POUTNÍK : /započne automatický/! Jen tebe, Bože... /Zarazí se, pak vzkřikne ze všech sil/: Kristinu jsem vyzýval, jen Kristinu budu vyzývat!

Setmí se, svítí jen plachty holičů, je slyšet mumláni modliteb.

Vejde Kristina. Snová scéna.

KRISTINA : Nemohu milovat člověka,
jenž není téže víry.

POUTNÍK : Víím. Nic mi už není
po tvých pravdách, ale
setrvám na nich.
Setrvávám.

Silnější je můj cit.

Cit k tobě.

Nad všechny pravdy.

KRISTINA : Skrze ten malicherný cit ke mně
věříš však velikým svatým zákonům.
A snad si jenom namlouváš,
že vše jsem já.
A přitahují tě...

POUTNÍK /posměšně/:

Ty velké svaté zákony?

Nemyl se...

- KRISTINA : V záři těch pravd
se rozplynou tvé klamné představy.
Tvé pochyby jsou jen tenké kry na vodě.
Myslíš, že víš.
A ono to ví v tobě.
- POUTNÍK : Zakazuji si myslet,
jsi-li vedle mne.
- KRISTINA : Tím už věříš.
- POUTNÍK : Jen tobě. Ale
Motáme se už kolem dokola.
Středem jsi ty!
- KRISTINA : Mýlíš se, Bůh je ti středem.
Já
jsem jen nepatrná pomocnice Boží.
- POUTNÍK : Budiž,
měj pravdu,
měj si ji.
Mám-li tebe...
- KRISTINA : Máš pravdu.
- POUTNÍK : Budiž, budiž,
držel jsem se tvé víry.
Ale bude-li mně to stát hlavu?
- KRISTINA : Buď zmužilý.
- POUTNÍK : Nevím,
měl-li bych sílu.
- KRISTINA : Bůh by ti ji dal.
- POUTNÍK : Bůh, v něhož nevěřím?
/volá/:
Kristino, pomůžeš?

KRISTINA : Bůh ti pomůže.

Zmizí. Snová scána končí.

POUTNÍK : A kdybych byl zalhal? A rychle obrátil na novou víru?

2. KNĚZ : Zalhal...? Lež není to pravé slovo.

POUTNÍK : Najdi jiné, kněže!

2. KNĚZ : Pokora.

POUTNÍK : /vrtí hlavou/: Dlouho jsem chtěl být pokorný, ale v tom to není, v tom ne. Přesedlal jsem na poctivost. A za to budu popraven.

2. KNĚZ : Lpěl jsi na staré víře, kterou život překonal.

POUTNÍK : Lpěl jsem na staré víře z posedlosti. Z milostné posedlosti. Protože na ní lpěla Kristina.

2. HOLIČ : /mumlavě/: A ta je za horama.

2. KNĚZ : Tak tedy ani pokora, ani poctivost, ale podvod.

POUTNÍK : Ne. Láska. A nebyl jsem v ní zbabělý, zbabělý jsem nebyl!

Břeskné písknutí. Holiči rázem strhnou s odsouzenců plachty a prostřou je na stoly. Vcházejí strážcové s jídlem. Pak

Soudce.

SOUDCE : Nastal čas poslední večeře! /odejde/

1. VĚZEŇ : Nepotřebujeme už.

2. VĚZEŇ : /plácáje si na břicho/: Tento přítel červů dost dlouho rozkošně byl krmen. Už má dost. Nechce.

/Chytne se za břicho, začne se svíjet/

1. HOLIČ : Kdo nechce, nedostane. Zbude na nás.

3. VĚZEŇ : /zavyje/: Ó! Psi bídní! /Vrhne se na ně, je sra- a přikryt zbylou plachtou/

2. HOLIČ : /s úsměškem/: Kristus má pro vás v nebi zástupy
kuchaři a kuchařek.

CHÓR /zpívá/:

ŽALOZPĚV

Ó pane, pro tě samého
mordují nás dne každého...
Každého dne a každou noc,
nikdo nám nejde na pomoc.

Ó Pane, jenž jsi na nebesích,
oči jsem k tobě s láskou zdvih,
Doufání plna je duše má,
kéž peklo už jí necloumá.

Ó pane, mocný, laskavý,
dřív než nás krutě zadáví,
ukaz se nám ve své podobě,
srdce nám pláče po tobě.

Kéž je nám dáno spočinout
s anděli bez katů a pout.

Ó Pane, pro tě samého
mordují nás dne každého...

1. HOLIČ : Hostiny v nebi na vás čekají!

POUTNÍK : /strážcům-holičům-kněžím velmi mírně/: Jděte
ven, chceme být chvílku sami, Alespoň v této
posle ní hodince.

2. HOLIČ : Půjdem až se nám zachce.

POUTNÍK : Velmi tiše a naléhavě/: Půjďte hned. /Strážcové
a ostatní dají hlavy dohromady a pak se opravdu
stáhnou.

1. VĚZEŇ : Co chceš? Proč je dráždiš? Ztrpčí nám poslední minuty!

POUTNÍK : Až přijdou v plné zbroji, budeme rozestoupeni tak, aby polovička nás jim byla v zádech. Jakmile vzkřiknu "Ó Pane; pro tě samého mordují nás dne každého...", vrhnete se na ně zezadu a hlavně jim vyrvete zbraně. My půjdeme zepředu a sevřeme je tak...

1. VĚZEŇ : Marné fantasie, nedají nám čas.

2. VĚZEŇ : Aniž příležitost.

POUTNÍK : Nebudeme čekat, překvapíme je.

1. VĚZEŇ : Pobijí nás!

POUTNÍK : I to je možné. Lepší zemřít v boji než na popravišti.

1. VĚZEŇ : Vlastně ano. Rozdělme se. /Váhavě se kupí dva houfy/

2. VĚZEŇ : A co pak? Kdyby se to povedlo?

POUTNÍK : Zabarikádujeme se, Než přijde posila. Lid nám pomůže.

4. VĚZEŇ : Lid nám nasere.

5. VĚZEŇ : Lid - - - kdo to je,

POUTNÍK : Naděje.

Ještě se zcela nerozestavili, když se rozlétnou vrata a překvapivě vstoupí samojediný Soudce. Ti, kdo čekali zástup ozbrojenců, na chvíli strnou a nevědí, co dělat.

SOUDECE /nelogicky/: Klid!

Do ticha náhle výstřel z děla. V pozadí se vyrojí početný houf ozbrojenců.

POUTNÍK : /napůl volá, napůl zpívá/:

Ó Pane, pro tě samého
mordují nás dře každého...

Vězňové jen váhavě naznačí to, na čem se předtím domluvi-
li. Strážce je rychle obklíčí.

6. VĚZEŇ : Sny, sny!

SOUDECE : Signál zazněl. Exekuce začíná! /čte z listiny/:
Budecius, Milota, Třanovský, Kocián, Zykmundovič,
Půhonský, Tomeš.

Vyvolaní zvolna předstupují, jeden z nich se vrhne na zem,
svíjí se a pokolenou se pak plazí napříč jevištěm.

7. VĚZEŇ : Ne! Já ne! /Úpí, křičí/: Já né! Jsem nevinen, žád-
nou vinou nejsem obtížen! Ne, Ne!

Jiní z předvolaných padá na kolena a modlí se. Ostatní němě
stojí a navzájem se podpírajíce.

L. STRÁŽCE : Tak dost tyátru!

SOUDECE : Strach bohužel není divadlo. /Důstojně/: Ať
každý má své.

5. VĚZEŇ : /ke zbylým/: Předcházíme vás k nebeské slávě.
Ještě dnes se tam všichni sejdeme. /Podává
jim ruku/

SOUDECE : /suše/: Dost

Strážci, kteří dosud netečně přihlíželi, se najednou roz-
běsní a ženou odsouzence, bijíce je hlava nehlava. Na mod-
lícího se zapoměli.

6. Vězeň : /modlící se/: Ježíši Kriste, pošli anděle svaté
vstříc pro duše naše.

Strážce se na něho vrátí a žene ho před sebou za ostatními.
Za chvíli se vrátí jiný strážce, rozhlédne se a odtáhne pak

za nohy 3. vězně i s plachtou. Ozve se zvuk bubnů. Zbylí se napúl zhroutí a semknou se v beztvary houf.

POUTNÍK : Pozdě, pozdě. Mohli jsme se jich zmocnit, bylo jich méně než nás. Nebyli by stačili použít zbraně...

1. VĚZEŇ : Sny, sny, sny, nic než sny!

SOUDCE /vstoupí v doprovodu stráží a čte/: Vrbenský, Řehoř, Ota z Loosu, Kuthar, bratři Michnové, Jan z Dubí.

2. VĚZEŇ : Pane Bože, obdař nás zmužilostí!

Odsouzenci jsou pokojně odváděni, ozvou se bubny, zbylý houf se těsněji srazí, od této chvíle se celá procedura přízračně zrychluje.

SOUDCE : /čte/: Do třetice sedm jmen: Hlohovský, Božean, Švéda, Klement, Otradovic, Hrubý, Oudol.

POUTNÍK : Lotři, lotři!

Vrhne se proti strážcům. Je němě odmrštěn. Houf se zmrštil na posledních šest, bubny.

SOUDCE : /mumlá tři jména/: Mikuláš z Brna, Donatius, Žalman.

POUTNÍK : Sbohem!

Trojice důstojně odchází, zbyli tři, bubny.

SOUDCE /ukáže holí/: Ten a ten!

POUTNÍK : /křičí/: Poslední! Sám! Sám! Sám!

Zhroutí se sám na jevišti. schoulí se, ticho, pak dlouze bubny.

SOUDCE : /se náhle zjeví, němě stojí, posléze ukáže holí na Poutníka/: Ty!

Poutník zvolna zvedá hlavu, dlouhé ticho. Mámení vyskočí z

lóže. Všežvěd za ní. Oba běží přes rampu k Poutníkovi.
Soudce přikročí. Mámění ho gestem zarazí, pozvedá Poutníka
ze emě. Soudce a strážci mizejí ve tmě. Mámění odvádí Poutní-
ka do velkého jasu.

CHÓR /zpívá/:

ZPĚV O BLAŽENSTVÍ SAMOTY

Kdo je sám,

ten vychutnává

pravé blaženství!

Kdo je sám, ten ví,

jak roste tráva,

nezalyká se sice

denně slovem láska,

naslouchá však

zpěvu sedmihláska.

Do dnů samotáře nezaléhá

zmatek z lidských jatek,

barvu medu mají dnové samotáře,

neboť vzácné jako něha,

vzácné jako svátek

jsou v nich lidské tváře.

4. o b r a z: VE VYŠŠÍCH SFÉRÁCH

Nesmírný veřejný prostor. Celé jeviště přecpáno lidmi. Velkolepá "Party". Všichni zaraz mluví, všichni gestikulují. Dokonalá příkrývka hluku. Z ní se vpředu na chvíli vyloupne trojice Patník, Všežvěd, Mámení. Hluk utichá, němé gestikulování v pozadí však trvá.

VŠEZVĚD : Náže?

MÁMENÍ : Svět moci, cos chtěl víc?

VŠEZVĚD : Vše se ti otvírá, svět se ti otvírá.

POUTNÍK : Vyčkám.

VŠEZVĚD : Zmeškáš.

MÁMENÍ : Promarníš příležitost. Největší. Neopakovatelnou.

VŠEZVĚD : Nikdy už bys nemohl mít p o d s e b o u tolik lidí!

MÁMENÍ : Zde najdeš to, co tak dlouho a tak klopotně hledáš: Jas, štěstí, pohodu. Budeš dávat lidem dobro.

Hluk se znovu na několik vteřin rozpoutá, pak se ozve řečník, aniž je ho vidět.

ŘEČNÍK : Je mi velkou ctí, že k vám mohu promluvit v tomto staroslavném městě. Již dlouhá stáletí... /Syčivě stranou, leč slyšitelně, t.j. do mikrofonu/. Jděte pryč s těmi reflektory, rušíte mně! /Normálně/:... jsou oči světa upřeny právě sem. Toto je naše brána světa. Zde, právě zde... /Pohněvaně stranou/: Tak co jsem řekl? Zmizet! /Normálně/: Vaše

/ŘEČNÍK/ : zásluhy jsou dnes již historické. Milióny se obdivují vašemu úsilí. A já sám nemohu nepřiznat, že jsem hluboce dojat.../Vztekle stranou/: Kolikrát to budu říkat, necvakejte mi tady, neblíkejte, k čertu! /normálně/: Je na čase, abychom ve vší úpřímnosti, zcela veřejně uznali, že vašim, právě vašim příčinám... /Stranou/: Sakra, vy lotři! Že vás kopnu! /Normálně/: Celý svět obdivuje... /Stále víc hluku, který postupně pohlcuje řečnickovy věty, takže z nich zbývají jen cáry a la/: Jak příkladné... Budou závidět... Kladná opatření... Nesmírné přednosti... Vzájemný respekt... To neznamená... Nýbrž... To znamená... /Stranou/: Himlhergot, nechám vás vyvést, hodím po vás křeslem. Zmizni, trpaslíku! /Normálně, ale stále deformovaněji/: A na závěr... Jsem hrdý... Jsem hrdý... Jsem hrdý, že...

Hluk tichne, lidé se rozestupují a rychle se ztrácí po obou stranách scény. V popředí je Poutník uváděn ke kulatému stolu, který byl dosud skryt za masou lidí. Za zády má Všežvěda a Mámění jako jakési sekretáře. Ceremoniál. Vstávání, posazování, vstávání.

ŘEČNÍK : /u stolu s pátuctem lidí/: Jsem hrdý, že vám tu mohu představit svého nástupce. /Ironicky/: Nepochybují, že vám ihned přednese návrhy, které spasí naši nepříznivou situaci a získají

/ŘEČNÍK/ : si vaší vřelé podpory.. Prosím! /Zmizí/
Trvá chvíli než Poutník pochopí, že se od něho očekává
projev.

POUTNÍK : Dvojí se mi naskytla příležitost osloviti
vás, velcí mužové, světla vlasti. Jednak
jsem cítil, že mi vzniká nutnost ohraditi
se proti drsnějším způsobům příliš přísných
duchů.. Jednak jsem uznal za potřebné povz-
buditi vás, abyste čileji bděli nad rozmno-
žením cti a prospěchu vlasti...

OSAEENSTVO STOLU /se směje, chechtá, plácá do stehen, vý-
křiky/:

Et in saecula saeculorum... Jak jemné a
vznosné to způsoby!... Mordéčaj, srdce ráj!...

POUTNÍK : / je zmaten, obrací se ke svým dvěma průvod-
cům šeptem/:

Co s nimi? Nic nesvedu s těmi cyniky! Ani mně
nevyslechnou!

VŠEZVĚD /napovídá/: Vyrukuj se svým návrhem!

MÁMENÍ : /napovídá/: Hned, bez všech orací!

POUTNÍK : Chápu, velcí mužové, že to, co není hmatatelné,
přijmete jen s nedůvěrou. Vymyká se to vaší
představivosti.

PRVNÍ : Oho!

POUTNÍK : Myslím jako lidem praxe!

DRUHÝ : Budějeme na teorii, prosím pěkně!

POUTNÍK : ; nepropočítané berete jako zdání,
nezvážené jako nezvažitelné, možná nejsoucí.

- TŘETÍ : To má být filosofická přednáška?
- POUTNÍK : /stále zmateněji/: Principem je pohyb, Myšlenka, která...
- ČTVRTÍ : Fyzika dokonce? K věci!
- HIAVNÍ : Pane, jste prvně mezi námi, vřele sic doporučen, přesto neznámý, čekáme od vás návrhy, jež změní stav věcí v hospodářském prostoru, tudíž i politickém. Řečičky jsou jenom pro lid. Tím nás nekrmte. Potřebujeme plán, jak napravit to, co být nemělo, leč přesto bylo...
- PRVNÍ : Žádné otázky: a jak - a když - a jestli. Nýbrž...
- DRUHÝ : Nemáme zkrátka peníze.
- TŘETÍ : Prachy...
- ČTVRTÝ : Kterak navalit!
- POUTNÍK : /zvolna, protože sem tam čeká na napovídání, která obstarávají Všežvěd a Mámění/:
Nuže, jdu k věci. Chci vám předložit... plán, jenž nám umožní - ahodně rychle - na jedné straně získat zdroje příjmů, na straně druhé přízeň národa!
- TŘETÍ : Ó, slyšte, slyšte, to tu nebylo...!
- HIAVNÍ : Odvážné cíle. Prosím, do toho! Chcete-li kličkovat...
- POUTNÍK : To nehodlám.
Tak tedy: lid chce, jak je známo, půdu. Má ji mít!

- PRVNÍ : Jakže? Kde ji chcete vzít?
- DRUHÝ : A jak to srovnat s prohlášením krále?
- POUTNÍK : To prohlášení problémem není. To víte vy lépe nežli já. Vždyť paměť lidu je krátká, stačí nové sousto...
- HLAVNÍ : Tak. K věci. Kde ji vzít?
- POUTNÍK : Odprodávat pozemky, které dosud kryje moře. Ačkoli pod vodou jeplno půdy - a kypré, úrodné...
- HLAVNÍ : A vysvětlení?
- POUTNÍK : Prostinké: moře bude odvodněno. Získáme nové širé oblasti.
- TŘETÍ : Dá se to provést?
- HLAVNÍ : Odpovím vám sám: Ten návrh chápu. Plány, podrobnosti, způsoby jak a takovéhle věci jsou podružné. Ty zkrátka dodá věda. Na to ji máme. Fakta, čísla, vše! Výborné! To je akce na léta a veleslibná.
- POUTNÍK : Mám i doplnění. Dokonce mnohem reálnější, bližší: prodávat kousek po kousíčku hory.
- PRVNÍ : Nic nežli skály...
- POUTNÍK : Uvnitř země ovšem...
- HLAVNÍ : Vše chápu. Důmyslné. Dodá věda. Vždyť v zemi byly, jsou i budou - co?
- /Dramatická pauza/
- Poklady přece, Myslit, páni, myslit!

DRUHÝ : Kdo ale do čela té mocné akce?
Já stěžím...

HLAVNÍ : /Poutníkovi/: Vaše je ta myšlanka.
I svěříme ji samozřejmě vám!

POUTNÍK : Bude to ovšem obrovitá práce!

HLAVNÍ : Což lépe vím, než vy! Ba připouštím, že
na generace. A právě proto se musí se vši
důkladnosti...

TŘETÍ : Smysl
se musí lidem stručně vyložit.

ČTVRTÝ : A jasně.

HLAVNÍ : Máme myslitele! Lidi,
co vládnu perem. Všechno podezdí! O
ideovno nemám obavy. Jen jestli se to
rychle rozjede. Aby už zkrátka tekly
peníze...

POUTNÍK : Já doufám ...

HLAVNÍ : Věřte, nedoufejte pouze.
Ostatně: jako zvláštní pověřenec musíte
věřit. Vaše zodpovědnost! Do díla! Končím
zasedání. Plodné, ba možná historické.
Nazdar!

VŠICHNI : Zdar.

Všichni odejdou. Poutník se Všežvědem a Mámením sám.

VŠEZVĚD : Tak, teď jsi na vrcholu moci.

MÁMENÍ : Před tebou moře....

VŠEZVĚD : ... úkolů.

MÁMENÍ : I hory...

VŠEZVĚD

... úkolů!

MÁMĚNÍ

: Pod tebou spousta lidí, jímž můžeš vládnout jak jejich otec. S tím se dá vyjít na dosmrti. Jen neprohospodařit!

POUTNÍK

: Možnosti změn jsou vždycky dány. /Všezvš-
dovi/: Neříkal jste kdysi?

VŠEZVĚD

: I to je možné. Stav vrchností musí si ale vštěpovat perspektivu věčnosti.

POUTNÍK

: Budeme tedy zakládat, budovat, rozprodávat. Bádat, zdůvodňovat, slibovat. Chápu - jak pravil onen Hlavní, před ním se skláním. Je to krásné dílo.

VŠEZVĚD

: I velká hra.

POUTNÍK

: Rázem zaměstnám techniku, vědu, davy publicistů... Vlastně - celý národ!

Ny pozadí se rozvinou mohutné nákresy, sloupce čísel a vzorců, vypukne nevídané a neslýchané hemžení lidí se svítky v podpaždí a lopatami, rýči a všelikým vyměřováním a jiným náčiním, v pracovních pláštích, v gala i v overalech, vše se pak děje vnaprostém tichu. Jen svisty sjíždějících a opět svinovacích plánů atd. Poutník, sám za vyvýšeným stolem, vše diriguje.

POUTNÍK

Vyšlete další čtyř potapěčů. Prozkoumejte vzorky půdy! Kolikže miliard je už na fondu?

ÚŘEDNÍK

: Zhruba třicet!

POUTNÍK

: Žádné zhruba, chci to vědět přesně!

ÚŘEDNÍK

: Vše zjistím.

POUTNÍK

: Do zítřka!.. Je ještě někdo v předpokoji?

- ÚŘEDNÍK : /rozpačitě/: Paní - Rudolfová.
POUTNÍK : Ó má osobní bláznivá! Dřív vládcové mívali své blázny, já mám paní Rudolfovou! Svě ztělesněné svědomí! Sem s ní. A můžete sem pouštět i jiné návštěvy - tak - kvůli pestrosti!

Úředník uvede nahastrošenou stařenu a odejde.

- POUTNÍK : Pane... Sedněte si. /Stařena si sedá/
STAŘENA : Pane, stal se z vás velký muž!
POUTNÍK : Ach, nestojí za řeč.
STAŘENA : Máte moc...
POUTNÍK : Och, moc jí není...
STAŘENA : Vím, co vím. /Náhly skok, po němž nadále nebude nouze/ Ale, rozuměj, mladíku, to nemůže dobře skončit.
POUTNÍK : Říkala jste již nejednou - aejhle: vše běží přímo velkolepě. Naše podmořské parcely...
STAŘENA : Mladý muži, parcely, říkáte? Nic než moře!
POUTNÍK : Odvodníme, odvodníme.
STAŘENA : Kdy?
POUTNÍK : Inu, hned to nebude. Je to náročná transakce.
STAŘENA : Náročná, jo, ale podfukárna. Velká slova. Prodáváte vlnky, co nabereš do dlaně, a kde jsou? Fuč! Prodáváš nicotu, staviš paláce na vodě, hošíku!
POUTNÍK : Prodáváme i parcely v horách, paní Rudolfová...
STAŘENA : Já vím. Lidi tam šplhají po žebřících a perou se o zakrslou břízku.

Úředník uvede skupinu techniků v bílých pláštích

POUTNÍK : Vám pozdrav, páni technici, zaštitu akcí!
Máte problémy?

1. TECHNIK : Problémy máme, ale o to by nešlo: nemáme peníze.

POUTNÍK : A na co?... Ukažte. /Převezme mohutné nákresy a listinu. Studuje je/ Hm, pozoruhodné, To je hráz?

2. TECHNIK : /rozpačitě/: Nikoli... prosím... to je příkop.

POUTNÍK : Aha. Na pobřeží?

TECHNIK : Pod vodou, prosím. Jako předpoklad, perspektivně. Poté co propojíme ostrovy, budou už jaksi... /Znejistí/

L. TECHNIK : /rezolutně/: Problém je teoreticky vyřešen. Jde jen o prostředky k detailnímu zpracování.

POUTNÍK /podáváje Úředníkovi nákresy a papíry/: Zařídte. Vám pozdrav.

VŠICHNI : /odcházejíce/: Vám dík.

STAŘENA : No prosím. /Pomlka/

POUTNÍK : /se opět rozjede/: Lidé jsou nadšení...

STAŘENA : Lidé! Pro vášně některých je to snad libá hudba...

POUTNÍK : Lidé se přímo perou o podmořské parcely. A o ty ekolisty? Ty záhy nepostačí zájmu! Lidé...

STAŘENA : Lidé! Pustí k tobě jen ty hlasy, které slyšíš rád, které chceš slyšet!

- POUTNÍK : Pustí ke mně i /gesto/ paní Rudolfovou!
- STAŘENA : Já, mladý muži, já... /Vztyčí se, pomlka/
- POUTNÍK : Copak, copak?
- STAŘENA : Co jsem to....? Už vím. Ztělesňuji zdravý rozum, duši národa. A ta pro... je tyhle plány...
- POUTNÍK : I nejlepší myšlenka má hrstku nepřátel.
- STAŘENA : Není to, pane, hrstka. A není to, mladíku, nejlepší myšlenka. Je špatná. Nejhorší ze všech možných. Zaslepuješ lidi a ženeš je do zkázy. /Jiným tónem/: Sám tomu nemžeš věřit.

Vejde Úředník se skupinou dam.

- ÚŘEDNÍK : Komitét žen. Kvůli mechu...
1. DÁMA : /zapiští/: A myším!
- POUTNÍK : Pro mech jsem. Jen houšť.
2. DÁMA : Ale žerou ho myši!
- POUTNÍK : /s pohledem na Úředníka/: Takže...
- ÚŘEDNÍK : /šeptem/: .... by bylo záhodno myši habit a mechy intenzivněji pěstovat!
- POUTNÍK : Mé dámy! Myši hubte, mechy pěstujte! Zdravím vás. Nabízíme vám pomocnou ruku. Vyřiďte to všem! Vám pozdrav.
- DÁMY : Vám dík. /Odejdou/
- POUTNÍK : No prosím.
- STAŘENA : No prosím. /Pomlka/ Úplně zblbly!
- POUTNÍK : Aleale. Vy víte, že vám paní Rudolfová, je dovoleno vše, ale jen ne tak silná slova, prosím.

- STAŘENA : A je to humbuk a je! A - hřích!
- POUTNÍK : /si symbolicky zacpává uši/:
- STAŘENA : Pane, nezacpávejte si uši. Nemáte-li rád to slovo, tak vám je zopakuju: hřích, hřích, hřích! Jsi v jeho houštinách a džunglích. Mámení moci tě okouzlo. Hýbáš lidmi, spousta lidí hýbáš - a to tě uspokojuje. Ale všechno je to zdánlivé, jako ty vlnky, které prodáváš, a prožrané od myší a potkánů - jako ty hory. Skrz naskrz! Jen spěch a hamižnost z toho všeho prýští. Hlavy se motají jak na kolotoči. A ty jej roztáčíš! /Velikým hlasem/: Ptej se svého srdce. Nebo už jsi mu to také namluvil? Ptej se. Zpytuj svědomí! A kaj se, kaj, Už jdu. A přijdu zase. Ale s mečem pomsty nad hlavou, pane. A mladíku. /Odejde/
- POTNÍK : Má zlatá osobní bláznivá! Jaké blaho, jaká slast. Trochu moc sice křičí, ale vem to čert. Ještě bych si měl zaopatřit blázna, to si dovolit můžu, to ano! Tak. Pořídím si k bláznivé blázna. /Vstoupí úředník// Zlatá siesto!
- ÚŘEDNÍK : Delegace lidu všech vrstev. Děkovná.
- POUTNÍK : Delegace? A děkovná? Já chci ještě blázna, rozumíte?
- ÚŘEDNÍK : Jak prosím?
- POUTNÍK : Nerozumíte. Delegace? Ať počká. Napřed blázna. Nebo ne: ať vstoupí.

Snese se Chór, jenž zpívá:

PÍSEŇ O NADĚJNOSTI ŽIVOTA A SVĚTA

1

Ó - jsme plni naděje a smělých
snů a plánů, záměrů a sil.

Svět se nedozírně rozšířil.

O sobotách, o nedělích

kutáme a plavíme se.

... poklady nám nese,

Hory rovněž tak - a ještě dřív!

Život je dnes divů div!

Přechází nám sluch i zrak:

samý zázrak nad zázrak.

2

Ó - jsme plni naděje a smělých
snů a plánů, záměrů a sil.

Svět se nedozírně rozšířil.

O sobotách, o nedělích

z měst se valíme, vše plesá,

...pěv se rozléhá až na nebesa,

na lodičkách, na jachtách

samý smích a samé slatné ach.

My jsme torerové, svět je býk,

proto přijměte náš vřelý dík.

CHÓR mizí, náhlá proměna: prostředí polointimního večírku
mocných. Jsou tam především Hlavní, První až Čtvrtý a je-
ich ženy. Mírná podroušenost. Žena, v níž postupně poz-
náváme Kristinu, zpívá poslední sloku Písně o nadějnosti
života a světa:

KRISTINA : 3
Ó - jsem plna naděje a smělých
sní a plánů, záměrů a sil.
Svět se nedozírně rozšířil.
O sobotách, o nedělích
chystám libé bungalovy,
kde zlé ženy hodné muže loví,
veletemná zákoutí,
kde si vybereš jak na pouti,
veleslibná zátiší,
kde tě nikdo neslyší,

ČTVRTÝ : /pouthíkovi/: Co tak čumíte na mou paní?

POUTNÍK : Pane, máte-li ženu tak krásnou, musíte počítat s tím, že muži, pokud nejsou slepí nebo homosexuální, budou se na ni dívat. Jak na krásný předmět.

KRISTINA : /se opile směje/: Předmět!

ČTRVTÝ : Předmět. To bych si vyprosil! Vaše úspěchy ještě neznamenají....

POUTNÍK : Vaše otázka vlastně nasvědčuje tomu, že nevíte, co máte. Tudiž si to ani nezashlujete.

ČTVRTÝ : Podvodníku. Prodáváš mořské dno a nitro a myslíš si...

HLAVNÍ : /jenž dosud opodál mlčky naslouchal, Poutní-
kovi/: Vaše, dovolíš-li, t v o j e úvaha měla lesk. Na rozdíl od... /Pohled na Čtvrtého/
Jsem rád, že jsem dal doporučení a vyslechl tě tehdá. Na doporučení koho vlastně? Čí?

POUTNÍK : Čí vlastně? Já nevím.

HLAVNÍ : Čí vlastně, nevíme. To je opravdu šprýmnové. Nevíme čí. Patrně Prozřetelnosti. Pojď, promluvíme si o důležitých věcech. Teď, za zjevné konjunktury... /odcházejí/

ČTVRTÝ : Gauner.

KRISTINA : Podivuhodný muž. Hlavní je jím okouzlen. Tebou ne.

ČTVRTÝ : Tebou taky. Flundro!

DRUHÝ : /přistoupí/: Je z něho defacto druhý muž v zemi. Krále /směje se/ samozřejmě nepočítám.

TŘETÍ : /přistoupí/: Co nevidět bude první, dejte nám slova.

KRISTINA : Umí to prostě.

ČTVRTÝ : Ale nezapomeňte, že žijeme v době atentátů na takové špinavce a šplhavce.

DRUHÝ : Proboha, nic jsem neslyšel! /Ztardí se, ostatní až na Kristinu rovněž/

KRISTINA : Je velký. A mocný. A je sám. Bez ženy. Vyznal mi vlastně lásku. Stačí, když za ním půjdu...!

ČTVRTÝ : OPovaž se.

KRISTINA : Opovázím. /odchází/

ČTVRTÝ : /vytáhne revolvery/: Na zlost mu to udělám! Nabourám mu tu jeho kariéru! /Střelí se do spánku a zhroutí se/

Změna prostředí: opět kulatý stůl, sestava poněkud pozměněná. Poutník po boku Hlavního, na židli Čtvrtého kytice růží s černým flórem.

HLAVNÍ : Vzestup je zjevný. Tak na zdraví. /Zvedne sklenku, všichni se napijí/

POUTNÍK : /s papíry v rukou/: Dovolte mi nyní, abych -

HLAVNÍ : /ho gestem přeruší/: Napřed lidské věci - Vždy - lidské. Prosím, abyste povstáním uctili památku muže /gesto na prázdnou židli po čtvrtém/, s nímž jsme po dlouhá léta kráčeli a bojovali bok po boku, muže, jenž - - - /Obecné gesto, pokyvování hlavou/

Všichni povstanou, skloní hlavy a mlčí. Úředník během tohoto aktu jakoby nic obchází stůl a dolévá sklenky.

POUTNÍK : Dovolte mi nyní, abych - /Chytne se náhle za břicho/ Promiňte na okamžik. Omluvte mně. /Odběhne/

DRUHÝ : Uý to zaúčinkovalo!

TŘETÍ : Rychle.

Dají hlavy dohromady a ozve se jakási zrychlená hatmatilka, dokud se Poutník zas nevrátí.

POUTNÍK : Znovu se omluvám.

HLAVNÍ : Inu, je to lidské. Vše lidské - /Gesto/ Teď k podstatě problému. Je neochvějně pevná a správná. Obecné rysy, na nichž budujeme a od nichž neustoupím ani na píd -

POUTNÍK : Par že skáču do řeči. Pardon, musím ještě.

Obtíže. Jakés. /Chytne se za břicho a odběhne/

Dají hlavy dohromady, opět se ozve zrychlená hatmatilka, dokud se Poutník nevrátí.

HLAVNÍ : No prosím, ani to netrvalo tak dlouho.

DRUHÝ : /s pohledem na hodinky/: Stačí.

TŘETÍ : Stačí.

HLAVNÍ : Otázka mořských perel je řešena velmi obratně. Gratuluji. /Tiskne Poutníkovi ruku/ Snad by jen neuškodilo zintenzivnění. Aby efektivita -

POUTNÍK : Rozhodl jsem se k dalším opatřením.

HLAVNÍ : Snad k n á v r h u dalších opatření, ne??

POUTNÍK : /je vyveden z míry, pochopí, poté/: Ano. /Skro-
mněji/: Rozšíříme odprodej mořských parcel, kte-
ré budou v budoucnu odvodněny, o další tisíce
hektarů.

DRUHÝ : Ty hloubky!

POUTNÍK : Podmořským výbuchem je značně vyzvedneme. Už
naše děti se budou těšit.

TŘETÍ : /na půl huby/: Děti našich dětí.

POUTNÍK : /zcela vyveden z míry/ : Už: zase. Nemohu za to.
Co jsem to jen snědl nebo vypil? Hrozně líto.
Nemohu. Musím. /Opět odběhne/.

Všichni se mohutně rozchechtají, dají hlavy dohromady,
zrychlená hatmatilka, dokud se Poutník nevrátí.

POUTNÍK : Promiňte mi.

HLAVNÍ : /slavnostně/: Mluvili jsme o druhé části projek-
tu, o horách.

POUTNÍK : A?

PRVNÍ : Tam je situace poněkud svízelnější. Jsou provr-
tané skrz naskrz jak stavby termitů. Lidé na se-
be narážejí v podzemních štolách. Dochází k pūt-
kám, nejeden skalní útes či horský hřbet se zhrou-

HLAVNÍ : I shodli jsme se, že je to projekt špatný a nepromyšlený. Měla se rozpočítat a prodávat i nitra hor, nejen povrch. Takto byl do naší země nezodpovědně vnesen zmatek, v labyrintu chodeb už se nikdo nevyzná, vznikají řevnosti, hádky, rozepře, ba přímo podzemní boje rodin proti rodinám. Došla nám řada otřesných peticí. /Zamává hrstí listin/ Lid je nespokojen. Právem. Žádá si účinných opatření a odstranění viníků... Jste tímto odvolán, projekt dokončí ve zdokonalené, očištěné podobě někdo z nás. I váš soukromý život jsme brali v úvahu. Vše je obecně známo, nesmíme trpět amorálností. Máte na svědomí... /Gesto na prázdnou židli, kde sedával Čtvrtý/ Však víte.

POUTNÍK : Cože!

HLAVNÍ : To, co jsem řekl. Po úradě. Je to naše jedno-
myslé rozhodnutí.

POUTNÍK : /mlčí, pak/: Zločinci!

HLAVNÍ : Prosím, jak libo. Poslužte si. /S pohledem na hodinky/: Za půl minuty se všem omluvíte.

VŠEZVĚD : /napovídá z lóže/: Vyjdi s trumfem, přednes protinávrh, však víš!

MÁMENÍ : Oslň je, máš dosud všecky šance. Stačíš na ně.
Klidně!

POUTNÍK : Zločinci!

HLAVNÍ : Jak myslíte. Řekl-jste si o to. /Pokyne, z pozadí vystoupí Úředník a zvolna Poutníkovi na honosném podnose přináší revolver/

ÚŘEDNÍK : Prosím.

HLAVNÍ : Poslední čestná možnost. On i ostatní za sto-
lem vyndají "nenápadně" ze zadních kapes revolve-
ry, položí si je před sebe na stůl a sledují po
očku každý Poutníkův pohyb/

Poutník chvíli revolverem otáčí, pak si jej přiloží ke
spánku. Tma. Objeví se CHÓR a zpívá

SMRTÍ TANEC

Ukrutná smrt ke mně kráčí
s ohnivými střelami,
nad hlavou jak mrak se mračí,
častuje mě ranami.
Požehnan svět,
zradnu jak květ,
puknu jak sklo,
jež rozprsklo
se do všech konců světa!

Nejde s hurtem, ale krokem,
kradným proti mně táhne:
než se nadám, rychlým skokem,
na hrdlo mi sáhne.
Nerad či rád,
musím se vzdát,
musím jít sám
a nevím kam,

bez hnutí naznak budu ležet!

S pláčem půjdou za nárami
domáci i přátelé,
těšit mě budou modlitbami,
klinkáním v kostele.
Po hodině
všechno mine,
vyschne pláče pramen,
kněz řekne své amen
a všichni budou mít a hodovat...
..

5. o b r a z : U SOLDÁTŮ

Jeviště je nyní zcela prázdné, jen Poutník dosud stojí na svém místě s revolverem na spánku. Z lóže vyběhnou Vše-zvěd a Mámění. Mámění lehkým gestem vyrazí Poutníkovi re-
volver z ruky.

VŠEZVĚD : Jen žádná velká gesta.

POUTNÍK : A zas tady stojíme, ničeho se nedopátravše, le-
daže bychom považovali poznáný rub věci za ob-
jev...

MÁMENÍ : /ho něžně přeruší/: A kam tedy nyní, Poutníku?

POUTNÍK : /po kratičké pauze, s náhlým odhodláním/: Mezi
soldáty.

MÁMENÍ : Ó! Proč právě tam?

POUTNÍK : Chci konečně vydobít slávy.

VŠEZVĚD : Tak jdeme. /Táhne ho na rampu/ Verbíři!

Soldátská prostor. Vejde Verbíř, za ním se táhne Marky-
tánka.

VERBÍŘ /spustí/: Kdo má kuráž sloužit a žít lépe,
najde u nás všechno: velkolepé
povyražení dáváme duši,
srdci, tělu. Všechno, jak se sluší,
ženy, pití /semtam malé drancování/.
Soldáti jsou zkrátka velcí páni,
soldáti jsou stoprocentní muži,
vyváznou vždycky se zdravou kůží...

MARKYTÁNKA : To víš, to zrovna. Držka mu jede jak nama-
zaná.

POUTNÍK : Netřeba mně verbovat, jdu sám.
Cit mně žene k vám.

MARKYTÁNKÁ : Spíš slavomam!

POUTNÍK : Jsem vám k službám. Kladu všecek um
k nohám vlasti, to jest soldátům.

MARKYTÁNKÁ : Velký slova, velký dunění.

Sluhové přinášejí generálskou výstroj, brnění atd. a ob-
řadně vše Poutníkovi navlékají. Během tohoto aktu zpívá
dívčí

CHÓR : PÍSEŇ PŘED KTEROUKOLI VOJNOU

1

Jakoubku, srdce můj,
vrátíš se někdy k nám?

Jednoho pohladím,
druhému zamávám...

Adé, adé, adé...

2

Tomášku, člověče,
tvý mládí uteče
a moje jakbysmet.
Zbláznil se celej svět,
adé, adé, adé...

3

Václavě, Vašíčku,
v kterýpak zemi jseš?
Jestlipak jedenkrát
si na mně vzpomeneš?
Adé, adé, adé...

4

Roztomilej Františku,
kdypak tě uvidím?
za mnou je kouř a kouř,
přede mnou dým a dým,
adé, adé, adé ...

Poutník je vystrojen, sluhové zmizí. Poutník se otočí o 180 stupňů a je rázem na poradě velitelů. Stůl, mapa. klasické postoje^{vo je} vůdců.

MARŠÁL : Pánové, situace není nijak růžová, nic vám nenamlouvám. Ostatně vidíte sami: tady, tady, tady jsou naše oddíly - a tady všude je nepřítel. Zbývá tedy...

STARÝ GENERÁL : Ústup.

MARŠÁL : /káravě/: To slovo neznám. Zbývá manévr. Na jeho šikovnosti záleží vše.

STARÝ GENERÁL : Manévr, šikovnost, vše.

MARŠÁL : Netřeba opakovat, to dosud není rozkaz.
/Poutníkovi/: Vaše oddíly, generále...

POUTNÍK : Ano, maršále...

MARŠÁL : Vaše oddíly se - jaksi, jak bych to řekl - roztáhnou a budou předstírat celou naši armádu...

DLOUHÝ GENERÁL : "Není to poněkud..."

MARŠÁL : Neukvapujte se. Jádro armády se stáhne tady do lesů a do skal, připraví se a vyčká mého povelu. Až se nepřítel bude domnívat, v prvním opojení, že už je po boji, že prostě nejsme...

POUTNÍK : /stěží přemáhaje zděšení/: To znamená, že myuž ...

MARŠÁL : To neznamená nic, nejsem jasnovidci. V určité chvíli prostě napadneme nepřítele, který o nás nebude mít ani potuchy, a rozprášíme jej. Terén je výhodný.

POUTNÍK : Dovolují si upozornit, maršále, že moje oddíly tím jsou ztraceny.

MARŠÁL : Jen žádná velká slova. Ostatně - ve válce odjakživa jedni zajišťují bezpečnost druhých!

DLOUHÝ GENERÁL : Oběť...

MARŠÁL : Ne! To rovněž není vojenský termín. /Poutníkovi/: Generále, je vám rozkaz jasný?

POUTNÍK : Ano, maršále, opakují...

MARŠÁL : Netřeba těchto formalit... Milý příteli. /Poplácává ho/ Tady máte všechno zakresleno. /podává mu mapu/ Děkuji, pánové, ještě si vás dovolím svolat před druhou fází manévru. /Poplácává znovu Poutníka. Odchází. Ticho/

DLOUHÝ GENERÁL : Kondoluji, pane kolego.

POUTNÍK : /furiantsky/: A co když vyhraju?

JINÝ GENERÁL : Nemůžeš vyhrát, jsi prostě obětován.

STARÝ GENERÁL : Ale budete slavný. Slavný a nesmrtelný.
Nesmrtelný.

DLOUHÝ GENERÁL : Posmrtně.

DALŠÍ : Zlom vaz.

Všichni mu podávají ruku a poplácávají ho. Poutník se oto-

čí a stojí tváří v tvář svému oddílu.

ROTMISTR : /odřikává/:

Dej nám, hejtmane,
co se nám zamane,
dej nám lup i žold.
Vzdáme ti za to hold.
Děvčata, rychle k nám.
voják nechce být sám!
Sláva našemu pánu:
plnému džbánu!

POUTNÍK Vyvalte sudy! Nešetřte pitím a ni jídlem!
Dejte si, chlapci! Do dna! A děvčata, sem s
nimi!

Rozpoutá se divá pijatyka. CHÓR zpívá:

MUŠKETÝRSKOU PÍSEŇ O VÍN

1

Když mušketýr už vydechnout má,
když dostal halapartnou do hlavy,
nic nepomůže zpěv a loutna.
Hlt vína na nohy ho postaví!

Víno, vínečko,
kýrije elejson!

2

Na víno jenom stavěnej sem,
víno je nejvěrnější z kumpánů.
Já bez vína zhola nic nejsem,
mušketýr patří věrně ke džbánu!

Víno, vínečko,
kýrije elejson!

3

Mušketýr není žádnéj panic,
a vodolá piklům i nástrahám.
Já nelekám se lítejch pranic,
když víno, víno, víno v žilách mám!

Víno, vínečko,
kýrije elejson!

4

Jeh blázen chválu nevzdává ti,
ty ušlechtilá šťávo révová!
Až jednou rejtaři mně zcvátí,
ať regiment mně v sudu pochová!

Víno, vínečko,
kýrije elejson!

Pitka vrcholí velikou řávou, která je rázem přetata hro-
bovým tichem. Světelná změna a Poutník stojí mlčky před
nastoupenými již oddíly. Konečně:

POUTNÍK : Vojáci /pomlka/, když vlast nás zavolá...

/Neví jak dál/

Vojáci /pomlka, pak vyhrkne/, nic nás
nikdy nezdolá/ /Neví jak dál/

MARKYTÁNKA : I sakra, to zní nějako přesvědčivě!

POUTNÍK : Vojáci, vás ptát se nemusím,
co je vlast. Z vás každý řekne: Vím.
Vlast, vlast - to je víc než matka.
Za vlast jdeme do boje zkrátka.

MARKYTÁNKÁ /zavřeští/:

Vojáci a taky ty, generále...

Žádný strachy, žádný aleale---

Když se voják naloká slova vlast,

tak je na čase.. Co? Jistě: chlast!

Zatímco v pozadí se opět rozpoutává pitka, tentokrát nemá, vyšle Mámení ze své lůžky do popředí Kristinu.

KRISTINA Zachraň se mi!

POUTNÍK Není naděje.

KRISTINA : Pro mne. Pro dítě.

POUTNÍK :Není naděje. Sbohem, má - věčná.

KRISTINA :Uteč.

POUTNÍK :Vokák -

KRISTINA : Vím, vím. Ale já!

POUTNÍK : Jsme obětováni.

KRISTINA : Dnes oběť. Zítřka o ní nevíš.

POUTNÍK : Pokoušíš.

KRISTINA : Pokouším se. Dělej mrtvého! Hned jak to začne, padni k zemi. Přežene se to přes tebe. Jednou jsem měla takový sen. Udělala jsem to - a vyvázla jsem. Po bitvě pak...

POUTNÍK : K nedůstojné komedii mě ponoukáš. Sen! Sen!

KRISTINA : K vábivé, k lákavé. K jediné možné.

POUTNÍK : Nemohu, Kristino, sbohem!

KRISTINA : Můžeš. Na shledanou!

Klasická scéna loučení. Poté se rozpoutá bitva, jeviště z ní však zachytí jen okrajové scény: němě urputné rvačky smrtelně znavených dvojic či trojic. Po dobu bitvy zní

BITEVNÍ PÍSEŇ

1

Když vytáhl náš regiment,
svítilo zlato, svítil kment,
nad hlavou slunko stálo.

Faladeridum.

2

Když ozvalo se dunění
a třesk a hřmot a funění,
kraj potáhl se dýmem.

Faladeridum.

3

Když bitva už se skončila
a zvítězila přesila,
slunko už vidět není.

Faladeridum.

Bojiště po bitvě. Pláň mrtvých. Posléze jeden zvedá hlavu,
opatrně se rozhlíží, pokleká, ohmátává si ruce, nohy, trup,
oprašuje se. Vstává.

POUTNÍK   Nic mi není. /Protahuje se. Náhle zbystří pozor-
nost/ Och. /Rychle si opět lehá na zem/

Objeví se dva vojáci s nosítky. Rukou či nohou obracejí
mrtvé, zkoumají je jich bělmo, sem tam sáhnou některé z
mrtvol do kapsy a rychle něco vytáhnou a schovají. Konečně
stanou před Poutníkem, který opět leží jako mrtvý, a vše-
lijak jím cloumají.

1. VOJÁK   : Generál!

2. VOJÁK   : No vida. Ani ty cingrlátka na ramenou mu nic

nepomohly. Zdechl jako všichni. Tak tebe holt musíme naložit, trochu posmrtný parády s tebou nadělají, to jo. Sakra, ale ty metály ti musíme nechat. Hodily by se!

1. VOJÁK : Dýchá!

2. VOJÁK : Že by? Sakra?

1. VOJÁK : Dej mu napít. /Stane se/

POUTNÍK : /otvírá oči, hýbá se, hraje, ale ne příliš dobře/: Co...co je? Kde... jsem?

1. VOJÁK : Naživu, pane generále!

2. VOJÁK : /dvójmyslně/: Zázrak.

POUTNÍK : Přijeli rejtaři. V tom chumlu... Někdo mně udeřil. Víc nevím.

2. VOJÁK : /napůl pro sebe/: Po úderu ani stopa.

POUTNÍK : /hraje/: Žebra. Asi mi... /Náhle/: Jak dopadla bitva?

2. VOJÁK : Jak mohla dopadnout?

1. VOJÁK : Vaše oddíly potřeny. Do jednoho.

2. VOJÁK : /významně/: Až na vás.

1. VOJÁK : Ale hlavní voj je zachráněn. Zasluhou vašeho odporu. /Oba vojáci pokládají Poutníka na no-
sítku/

POUTNÍK : Půjdu. /Podpírají ho/ Pádku sám. /Pustí ho/

2. VOJÁK : Zbabělec.

Poutník se otočí a stojí tváří v tvář Maršálovi.

POUTNÍK : Maršále, vlastní zbabělostí jsem...

MARŠÁL : /gesto uklidnění/: Jen žádné unáhlenosti. Generále! Tvou zásluhou je jádro naší armády nedot-

/MARŠÁL/ : čeno. Tvou zásluhou udeří v nejbližší hodiny zcela nečekaně na nepřítele, jenž oslavuje zdánlivé vítězství!

POUTNÍK : Maršále, utekl jsem. Předstíral jsem, že jsem padl.

MARŠÁL : /otcovsky/: Veliké otřesy, náhlá hnutí mysli, to bývá, to bývá... Milý příteli! /Obejme ho, oba se otočí, stojí tváří v tvář v tvář generálitě i prostým vojákům/

3. VOJÁK : /předstoupí/: Jménem celé armády naše vroucí....

POUTNÍK : Všichni padli. Do jednoho. Celý můj oddíl.

DLOUHÝ GENERÁL : Ty jediný jsi přežil.

MARŠÁL : Mrtvé oplakáváme. Ty, kdo přežili, slavíme.

STARÝ GENERÁL : Vy jediný...

POUTNÍK : Já opravdu nevím, jak...

MARŠÁL : /Zachraňuje situaci/: Je dosud mimo svět.

STARÝ GENERÁL : /se slavnostně rozechvěným pathosem/:

Jste víc než člověk, jste symbol. Oběti, disciplíny. Jste symbol hrdinství...

MARKYTÁNKA : /opilá, se prodere dopředu a líbá mu ruku/:
Slavný! Veliký! Kulky tě ušetřily pro naši náruč, pro naši lásku! Holky, sem. Vyber si, kterou chceš! /Strká před něho několik poloobnažených děvčat. Komická motanice/

MARŠÁL : Přijmi nejvyšší císařské vyznamenání!
/Obřad připínání řádu/

STARÝ GENERÁL : /blekotá/: Hochu, hochu, jste na vrcholu!
Na vrcholu závratné kariéry!

Poté velká sláva, slavnostní vřava. Hudba, volání. Poutník zmizí mezi zástupy. Husté zalidnění podobně jako na počátku 4. obrazu: pokrývka hluku a gest. Obrovitý chaos. Posléze z něho vyvrávorá Poutník, hluk umlká, dav strne vprostřed gest. Poutník se hroutí k zemi.

POUTNÍK : Já - - - na vrcholu? Na dně! Na dně! Po tak mnohém motání labyrintem světa unaven a zemdlen nalézám jen u sebe bolest, u jiných....

HLAS SHŮRY : Navrať se!

POUTNÍK : Věda kam, navrátil bych se.

HLAS SHŮRY : Navrať se, odkuds vyšel,
do domu srdce svého,
a zavři po sobě dveře!

Hudba, Poutník zvolna pozvedá hlavu, konec I. dílu.

II. D Í L

6. o b r a z : O TRUHLIVOSTI

Hudba, prázdná scéna, jen Poutník leží na zemi.

HLAS SHŮRY :   Navrať se, odkuds vyšel,
do domu srdce svého,
a zavři po sobě dveře!

Poutník zvedá zvolna hlavu. V lóži budí Všeživ Máméní,
která celou přestávku prospala.

VŠEZVĚD   : Honem, vzbud se, musíme jít, máme výstup!

MÁMENÍ   : /se probere, pos tává se do pozoru a volá:/
Sláva, sláva, sláva!

Oba lezou na rampu, ale náhlým úderem se ozve zpěv CHÓRU:

CHÓR   :   Terra incognita/ Terra incognita!

Abstraktní prostor. Všeživ a Máméní jsou jakoby přibiti
k zemi mohutností Chóru a mohou nadále jen přihlížet tomu,
jak namísto nich rozmlouvá s Poutníkem jiná dvojice. Vše
se odehrává jakoby na ostrově mezi oblaky, v jasu upros-
třed tmy, a nevyklučuje se ani pantomimická "ilustrace"
této dis putace. Tanečníci by v tomto případě měli svými
kroky málem ohrožovat ležícího Všeživ a Máméní.

POUTNÍK   : Před námi leží širošířé neprozkoumané, ne-
známé končiny,..

CHÓR   :   Terra incognita!

VÍRA   : Bůh.

POUTNÍK   : Voláme-li, neslyší a pomoci nelze.

ROZUM   : Rozum!

POUTNÍK   : Dlouhý čas v bídách jsem strávil a konce ne-
vidím. Jen propast bezednou před sebou spa -

- /POUTNÍK/ : třuji, do níž padáme čím dále hlouběji. Kolik v tom čase bylo lidí pomordováno? Za žhavých polední z nesčetných jam skrze hlínu strašlivý puch stoupá k nebesům...
- VÍRA : Ať jakkoli, podivná je tvá netrpělivost.
- POUTNÍK : Copak mám srdce železné, aby žádné belesti necítilo?
- ROZUM : Nepřavím žádné...
- POUTNÍK : Smutná je moje duše, k smrti smutná...
- CHÓR /zpívá/ Tristis est anima mea sguē ad mortem.
- ROZUM : Opět se k nařikání vracíš?
- POUTNÍK : Co předešle nás potkalo, bylo ještě snesitelné, ale nyní - cítím to, vím to - naprosto nesnesitelné věci nadcházejí.
- VÍRA : Co tak nesnesitelného?
- POUTNÍK : Slova se mi nedostává, nevím, jak to povědět. Všechny ty bídy, válka, meč, klad, mor, zajiímání, vyhánění... na naši hlavu se shrnuly...
- ROZUM : To vše už tu bylo,
- POUTNÍK : Čím dále, tím hůře je. Mnohokrát hůře než všechno to pálení, mordování a zajímání. Ukrutné jho nás tíží a my, kteří úpíme pod ním, rebelovati už přestáváme.
- VÍRA : Je tu naděje, vždy je tu naděje.
- POUTNÍK : Bláznovství a nesmysl. Copak potěší zločince u šibenice, že jiné také věší?
- ROZUM : Přílišnosti a nesmírnosti holdovat v citech je člověka nedůstojno. Neumíš-li být udatný,

- /ROZUM/ : stůj alespoň chvíli nepohnutý vůči všemu,
co se ve světě děje, hled na ty vichřice
alespoň s poklidnou myslí...
- POUTNÍK : V tvém mudrování není útěchy. Vím již nyní,
že k trpělivosti napomínání a trpěti není
jedno a totéž.
- VÍRA : Budeš-li v blýskání, přívalech a krupobití
nepohnutě stát...
- POUTNÍK : To bych musil být špalek, ne člověk.
- ROZUM : Ne špalek, člověk. Člověk rozumný, jenž umí
své bídy lehoučce snést.
- POUTNÍK : Kdyby mne samého to běda byla...
- ROZUM : Mnozí bolest svou za obecnou vydávají...
- POUTNÍK : A sláva?
- ROZUM : Sláva se zakládá téměř vždy na mínění lidí.
- CHÓR /zpívá/:
- Fama ferme vulgi opinione constat.
- POUTNÍK : Nevím, nevím, nevím.
Když jsem věřil a byl poctivý,
čekalo mne popraviště.
A když jsem nevěřil až ničemu
a byl zbabělý, došel jsem slávy.
Co odpovíte mně truchlivému?
- VÍRA : Mezi nadějí ve vše dobré...
- ROZUM : ... a bědným trmácením...
- OBA : ... míjí život lidský.
- CHÓR /zpívá/:
- Bene sperando
et male habendo
transit vita mortalium.

To mohutném zpěvu Chóru se trojice odmlčí. Odmlky v disputaci využijí Všežvěd a Mámění.

VŠEZVĚD : Výstup nám ukradli, ale teď je naše chvíle!

MÁMENÍ : Uneseme ho a dopravíme tam, kde ho chceme mít.

VŠEZVĚD : Rychle, dokud dumají!

Vběhnou na scénu, uchopí Poutníka za jednu ruku a táhnou ho pryč.

POUTNÍK : Ne, Ne! Rozume! Víro!

VŠEZVĚD : Ještě jeden úkol, ještě jedno poznání...

MÁMENÍ : ... a nalezněš lusthauz srdce!

POUTNÍK : Ne, ne, už nechci nikam! Rozume! Víro!

Rozum a Víra uchopí Poutníka za druhou ruku a lehce ho přetáhnou na svou stranu. Mámění a Všežvěd zmizí.

POUTNÍK : To že byl lusthauz srdce? Ta jáma bezedného smutku, ten močál žalu a truchlení?

ROZUM : Truchlivost není než předpokoj lusthauzu srdce.

POUTNÍK : Rozume, rozume! Víro, víro! Jaký pohled mi chystáte nyní?

VÍRA : Nejedno světlé vymalování, z něhož si vybereš, co tvému srdci bude nejbliž.

7. o b r a z : OŽIVLÉ OBRAZY

Mezi následující texty se postupně objevují a opět mize-
jí tři rozličně umístěné malá kukátková jeviště, na nichž
se odehrávají krátké, leč výmluvné němohry, jejichž ladě-
ní může být i láskyplně ironizující. Jsou to jakési "oživ-
lé obrazy" v duchu i v kompozici vycházející ze středově-
kých rytin či z velmi malebných miniatur - rozfázované do
řady postojů a seskupení.

VÍRA : Nebýt sám.
Někoho milovat.
Dýchat
společný vzduch.
ROZUM : Někým být milován.
Hrát se
na lidském slunci.
Nebýt sám.
VÍRA A ROZUM : Rozdávat větru
společná slova.

Během předchozích textů se objeví "oživlé obrazy" na
téma l á s k a : A. jinošská a dívčí

B. zralá

C. Filemon a Baucis.

ROZUM : Mít místo na zemi,
jediné třeba -
VÍRA : Mít kam se vrátit,
v důvěrný horizont,
kde se obejdeš
bez pozlátka útěch.

VÍRA A ROZUM : A slovo pohoda
a slovo přátelství
a slovo družnost.

Během předchozích textů se objevují "oživlé obrazy" na
téma p ř á t e l s t v í a d r u ž n o s t :

A. studenstký výjev.

B. vědecká distutace.

C. disputace nad vínem.

ROZUM : Mít práci, kterou máš rád.
A nakonec
docela prostě
odvést kus poctivého díla.

VÍRA : Být laskavý
jak země ke stromu,
jak slunce k zemi,
jak ke stromu vzduch,
který dýcháme.

VÍRA A ROZUM : Laskavý vzduch.

Během předchozích výjevů se objevují "oživlé obrazy" na
téma p r á c e: A. štěpování stromů.

B. za hrnčířským kruhem.

C. psaní za pultem, kolem jsou knihy,
globus atd.

POUTNÍK : /z lóže, odkud celé scéně přihlížel/: Ach
ano, Rozume, ach ano, Víro, ty touhy, ta vi-
dění, ty pravdy však znám!

VÍRA : Jsou věčné, Poutníku!

ROZUM : Jsou nekonečně proměnlivé.

VÍRA : Nalezneš v nich sdostatek místa pro svoje štěstí.

POUTNÍK : To pravé a trvalé? Rozhlíží se. Rozum i Víra jsou pryč/ Odpovězte! Kde jste? Předvedli svoje umění a nejsou...

8. o b r a z : VIDĚNÍ KRISTINY P.

Abstraktní prostor. Objeví se Kristina. Vše je provázáno tancem a hudbou. Scénická fantazii se meze nekladou.

POUTNÍK : /z lóže/: Kdes byla?... Odkud se vracíš a takovým vytržením na tváři?... Mluv... Cos viděla?

KRISTINA : Přišel ke mně nejdříve Pán ve skvělém zjevu a podav mi pravici /děje se/ řekl:

PÁN : Požehnáni mé budiž s tebou pro všecken čas.

CHÓR /zpívá/: Benedictio mea
sit tecum
in seternum.

KRISTIBA : Pak řekl:

PÁN : Pojď se mnou!

KRISTINA : Li jsme tedy do jakési zahrady přepůvabně se zelenající. Tam k nám přišel stařec a podobně mě pozdravil, podav mi pravici. I procházeli jsme se zahradou, Pán z pravé strany, Starobylý z levé, já pak byla uprostřed. Tu jsem si stěžovala na své trápení, že uši

/KRISTINA/ : mám ucpané a kazyk svázaný, a prosila jsem, aby mi bylo užívání sluchu a jazyka vráce - no. Nato Starobylý:

STAROBYLÝ : Proč jsi tak netrpělivá? Proč si tak stěžuješ?

KRISTINA : Proto, řekla jsem, rmoutil se můj duch, poněvadž jset to považovala za znamení hněvu proti mně a trestu za své hříchy. Tu on zase:

STAROBYLÝ : Proč jsi soudila, že ta znamení na tvém sluchu a jazyku byla ukazatelem mého hněvu?

KRISTINA : Odpověděla jsem, že nemohu uvéstí důvod. Nato on:

STAROBYLÝ : Nebylo to znamení mého hněvu, odvráť takové myšlenky z mysli; ale bylo to dílo mé, abych ukázal, že mám moc nakládati s tebou i s jinými podle své libosti. Buď tedy mysli jasné a klidné; a pojď se mnou, ukážu ti něco.

KRISTINA : Uchopil mne tedy za jednu ruku, za druhou Pán, a vedli mne na jisté místo té zahrady. Tu hle: lev jakýsi přibíhal z jedné strany zahrady, druhý z druhé, a setkali se na témž místě. Starobylý řekl:

STAROBYLÝ : Popatři...

KRISTINA : Pozdvihla jsem tedy oči a hle: bílý kůň překvapující velikosti, také po dvou nohách jdoucí, mající dvě hlavy a držící v předních nohách kouli železnou, ohnivou,

/KRISTINA/ : žhoucí jako uhel. Kůň hodil tu ohnivou kouli mezi lvy, jako by doufal, že sám zdráv pronikne, zatímco ti dva budou zápasiti o kouli. Lvové však, nechavše kouli stranou a vrhnuvše se na koně, nejdříve mu utrhli obě hlavy. pak jeho tělo roztrhali celé na kusy a hned je pohltili. I řekl mi Starobylý:

STAROBYLÝ : Zdvihni zase oči!

KRISTINA : Pozvedla jsem je a spatřila jsem vysoký a široko rozlehlý strom, stojící mezi lvy a zakrývající je svými větvemi, tak košatý byl. A slyšela jsem na vrcholu stromu orla křičeti hlasem velikým velmi, ale nemohla jsem porozuměti slovům jeho křiku. I ptala jsem se Starobylého, proč a co volá tento pták. Odpověděl:

STAROBYLÝ : Tento pták volá takto:

PTÁK : Ejhle, sedím vysoko vyvýšen nad jiné!
Kdo má tolik sebedůvěry, aby přišel a zahnal mne z tohoto mého vyvýšeného místa?
Nikdo není, nikdo nebude.

CHÓR /zpívá/: Nemo est,
nemo erit.

KRISTINA : I třáslí lvové stromem tak silně, že pták spadl. Roztrhali jej a podobně jako toho koně pohltili po kusech. Znovu řekl Starobylý:

STAROBYLÝ : Pojď, abys dále něco viděla.

KRISTINA : I vedli mne k jakési vodě rozlehlé, na jejímž

/KRISTINA/ : břehu stál zase strom veliký, široko se rozkládající. Tu zase Starobylý ke mně:

STAROBYLÝ : Viš!

KRISTINA : A zakrátko přišli titíž lvové, káceli, sekali a lámali ten strom velmi mocně a jeho kořeny vydrapovali, házejíce všedchno do vody. Pak zase srovnávali tu zemi, aby se nedala zjistit ani stopa. Tu zase Starobylý ke mně:

STAROBYLÝ : Pojď ještě, abys viděla konec!

KRISTINA : Šla jsem a spatřila jsem dům velmi rozsáhlý, převysoký, všelikou okrasbu vyzdobený, celý postavený z tesaného kamene, ze všech stran skvělý. I otázala jsem se, co je to, ten dům tak skvělý. Odpověděl:

STAROBYLÝ : Tento dům je odbojný, krutý a zatvrzelý, zvenku nádherný a skvělý, ale uvnitř plný všeliké nečistoty, ohavnosti, zvrácenosti a bezbožnosti. Jest to onen veliký Babylon, jehož zkáza již se blíží. Neboť není možno, aby déle stál tento dům, poněvadž jeho hříchy a nepravosti sahají do nebe. Pohleď tedy, co se stane.

KRISTINA : A brzy přišli ti dřívější lvi a začali dům bořit a podvracet od základů. Až celý dům se zřítíl a rozpadl v drobný písek. Lvové pak, šlapajíce nohama po tom písku, volali velikým hlasem:

LVOVÉ : Hle, zbořen jest onen pyšný a vysoký dům
a nebude nikdy vystaven znovu!

Narosto rozmetán
onen ohavný a hanebný dům!
nebude nikdy!

CHÓR /zpívá/: Numquam restituetur,
numquam renovabitur.

KRISTINA : Pak povstal přeprudký víchr a rozmatel ten
písek, takže ho nic nezbyvalo. Řekl : mně
Starobylý:

STAROBYLÝ : Vidíš-li co se stalo?

KRISTINA : Odpověděla jsem: Vidím, Pane, ale prosím,
pouč mne, co mám rozuměti pod oním koněm,
orlem, stromem a domem? On:

STAROBYLÝ : Pod tím koněm, orlem, stromem a domem nero-
zuměj nic jiného než papeže a celou tu ďábel-
skou a antikristovskou sběř, která již brzy
velmi rychle bude rozptýlena a zničena. Jímí
bude pustošen a zpustošen, podvracen a zvrá-
cen Anti krist, Babylon a království Satano-
vo, jak jsi viděla... Nyní již od tebe odchá-
zím, ale brzy se vrátím. Sluch a mluvu ti
vracím.

KRISTINA : Když jsem mu za to dobrodinní vzdala díky,
tá on, podav mi pravici /děje se/, řekl-

STAROBYLÝ : Pokoj s tebou!

KRISTINA : A odešel. Pán však maličko se zdržel. Jemu
jsem vyprávěla o andělich...

CHÓR /zpívá/: De angellis...

KRISTINA : ... a on řekl:

PÁN :
Nech anděle anděly.
Až nadejde jejich čas,
tak z nebeské říše
sestoupí na svět tiše,
ať tady na zemi
počali své vzkříšení.

KRISTINA : Pak řekl:

PÁN : Pokoj s tebou.

CHÓR /zpívá/: Pax tecum.

KRISTINA : A odešel ode mne a já jsem přišla k sobě.

POUTNÍK : /povstává v lóži/: Pojď nyní se mnou,
když ses vyprávěním zbavila svého vidění.

KRISTINA : Nemohu, musím jít za Pánem, jehož požehná-
ní mě bude provázet po všechny časy.

POUTNÍK : /vcházeje na jeviště/: Přijdeš ještě?

KRISTINA : Nevím. Sbohem.

Zvolna odchází, zatímco

CHÓR /zpívá/: Benedictio mea per omne tempus
numquam existet.
Nemo set, nemo erit,
numquam erit, nusquam gentium
ibit pax tecum.

POUTNÍK : /v popředí na jevišti/: To že je onen vysně-
ný lusthauz?

Víro, Rozume, kde jste?... Nic.

9. o b r a z : HISTORIE ŠALAMOUNOVA

Za zpěvu Chóru se jeviště proměnilo v barokní prostor s řadami maskovaných soch na soklech. Jejich postoje připomínají Braunovy Ctnosti a Neřesti z Kuksu. Poutník se mezi nimi s údivem motá. Posléze zatahá nejkrajnější a sochu za cíp roucha.

POUTNÍK : /šeptem/: Kde to jsem tak znenadáni?

SOCHA : /šeptem/: V paláci královny světa Moudrosti.

POUTNÍK : A která to je?

SOCHA : Ta prostřední, nejvyšší.

POUTNÍK : A jak těm ostatním říkají?

SOCHA : Po pravici jsou Čistota, Bedlivost, Opatrnost, Rozmyslnost, Přívětivost, Mírnost. Po levici Pravda, Horlivost, Opravdovost, Udatnost, Trpělivost, Stálost. A tam je Industria, čili Snažnost a tamto Fortuna čili Štěstěna. I náhoda jí říkají. A ty zase mají pod sebou další, které už ani vidět není: Milost, Pracovitost, Důvtipnost, Nábožnost, Spravedlnost a jiné.

POUTNÍK : A kdože to hlídá Její Milost královnu jako dva ~~hr~~mafani?

SOCHA : Úlisnot a MOC. Ty už však zanech všetečných otázek a lelkování a poslouchej a pozoruj věci, které se tu budou dít. /Strká ho zpět do lóže/

POUTNÍK : Rád tak učiním, abych se kochal i nabral naděje a jasu.

/Usedá opět v lóži/

Ozve se mohutný zpěv, tympány, pozouny atd.

CHÓR /zpívá/: V blesku jasném,
pod korunou,
s berlou zlatou
a s komonstvem převelikým
přichází
král Šalomoun!
Největší a nejslavnější,
nejchytřejší a nejkrásnější,
nejmoudřejší, nejskvělejší,
král Šalomoun!

Objeví se s třeskem a leskem král Šalomoun v čele početného průvodu.

ŠALOMOUN : Byl jsem od nejvyššího Boha bohů poctěn,
abych nad všechny, kteří přede mnou byli a po
mně budou, svobodněji svět prohlédl a abych
Jeho Veličenstvo Moudrost, ředitelku světa,
za manželku pojal.

"Sochy" oživnou, dají hlavy k sobě, ozve se intenzivní
ženské brebentění. Poté sestoupí s podstavce Opatrnost
a jde k Šalomounovi.

OPATRNOST : Jsem Opatrnost, kancléřka královny Moudrosti.
Mám vyříditi, že královna Moudrost je choť sa-
mého Boha a jinému se oddati nemůže, ale že
král Šalomoun se smí těšiti její přízni a
býti divákem jejího jednání, bude-li chtíti.

ŠALOMOUN : Jsem mírně udiven tím, co se dovidám. Nicméně
se usazují, abych spatřil, jaký je rozdíl mezi

/ŠALOMOUN/ : moudrostí a bláznovstvím. Nboť nic se mi nelíbí, co se pod sluncem děje.

POUTNÍK : /v lóži si zamne ruce/: Chvála Bohu na vásostech, to je pravý muž a ze srdce^{mi} mluví!

ŠALOMOUN : /ke svému průvodu/: Posadte se, Sokrate a Platóně, Epiktete, Seneko a další!

Všichni se usazují v popředí na zemi.

MOUDROST : Zahajují veřejné projednávání věcí, které se dotýkají všech stavů světa! /Předstupují Snažnost a Štěstěna/

SNAŽNOST A ŠTĚSTĚNA : My úřednice světa, Snažnost a Štěstěna, jsme našly veliká neřádstva ve všech stavech světa, věrolomnosti, fortele, obmysly a šalby všelijaké, dlouhý by to byl výčet a žádáme aby to nějak napraveno bylo.

MOUDROST : A kdo je toho všeho příčinou?

SNAŽNOST A ŠTĚSTĚNA : Nejpřednější ti buřiči se jmenují Obžerství, Lakotnost, Lichva, Chlípnost, Pýcha, Ukrotenství a Zahálka.

MOUDROST : Nařizují, aby se skrze otevřené patenty, po celé zemi vyvěšené, přibité a vůbec rozeslané, prohlásilo, že původce těchto neřádstev se navěky vypovídají a kdyby se vidět dali, na hrdle budou potrestáni.

ŠALOMOUN : Moudré, věru moudré! Lahodí to mé duši.

POUTNÍK : /začne tleskat/: Duši! Výborně!

CHÓR /zpívá/:

PÍSEŇ O DUŠI

1

O duši se často nemluvívá.
Je to souček v hladkém kousku dřeva?
Má to pel jak zjara třeba jíva?
Chvěje se to, když se někdo hněvá?
Je to bdíjí anebo to dřímá?
Je jí horko nebo je jí zima?

Nevím, nevíš, nevíme.

Ale někde něco je,
čistounké či špinavé,
a to něco lidmi vládne.
Jaké z toho naučení?
Žádné.

2

Na duši se málem zapomělo,
zbývá skoro už jen holé tělo.
A přece se krčí někde na dně,
ožívá, když tělo schne a chřadne.
A když temno přivolává sýčka,
je z ní malá spásná píšťalička.

Nevím, nevíš, nevíme.

Ale někde něco je,
čistounké či špinavé
a to něco lidmi vládne.
Jaké z toho naučení?
Žádné.

OPTRNOST : Nestalo. Podezřelí se sice našli, ale ten, co je podobný Ožralství, tvrdí, že se nazývá Veselost, Lakomství se vydává za Hospodárnost, Lichva za Ourok, Chlípnost za Milostnost, Pýcha za Vážnost, Ukrutenství za Přísnost, Zahálka za Dobromyslnost et cetera.

MOUDROST : Když je tomu tak, nechť podezřelí jsou opět propuštěni.

ŠALOMOUN : Jakže?

POUTNÍK : /vrtí hlavou/: No tohle!

OPATRNOST : Dostavili se vyslancové stavů tohoto světa.

MOU ROST : Nechť vejdou.

Vstoupí zástup, jenž se roztodivně klaní a chová se vší-lijak ponížene.

MLUVÍCÍ STAVŮ: Stavové svatě prosí Její Milost, nejjasnější královnu Moudrost, aby se milostivě rozpomenouti ráčila, jak věrně a poslušně a upřímně se posavad chovali. A pokorně žádají, aby za odměnu i pro ponouknutí k nové věrnosti Její Milost královna jim na privilegiích a svobodách nějaké zlešení učinila. Za to dobrodiní slíbují stálé poslušenství a náležitou vděčnost.

ŠALOMOUN : Cože? Ještě nemáte dosti svobod?

POUTNÍK : Uzdy vám a biče!

"Sěchy" dají opět hlavy k sobě, brebentění. Posléze:

MOUDROST : Uradily jsme se, že vám pro rozhojnění vaší poctivosti připravíme tituly. I budete se tím

/MOUDROST/ : zřetelněji jedni od druhých dělití. Proto nařizují a poroučím, aby se napříště řemeslníci psali slovatní, studenti osvícení a nejučenější, mistři a doktoři nejslovatnější, kněží důstojní, velební a všelijaké ctihodní, biskupové nejsvětější, bohatší mezi měšťany urození, zemané urození a stteční rytíři, páni dvakrát páni, hrabata vysoce urození páni a páni, knížata velikomocní, králové nejjasnější a nepřemožení. Což aby tím pevněji bylo, nařizujeme, aby žádný ani listů přijímati nebyl povinnen, jestliže by se mu co z titulů vypustilo aneb pochybilo.
/Zástup se dlouze děkovně klaní a odchází/

ŠALOMOUN : Znamenitá kořist!

POTNÍK : /se směje/: Čáry na papíře!

OPATRNOST : Zde došla replikací od chudých všech stavů. Nařikají na velikou nerovnost, že jiní mají hojnost statků a oni trnou nouzi. Aby to srovnáno nějak bylo.

"Sochy" dají zas hlavy k sobě a kratičko brebentí.

MOU ROST : Budiž odpovězeno, že řád světa jednou ustanovený nemůže býti jiný. Ale dovoluje se slavnostně /zazní fanfáry/, aby každý jakýmkoli cestami může a umí z chudoby sobě pomáhal!

OPATRNOST : /volá/: Je tu mluvčí jménem stavu vrchnosti!

MOUDROST : Nechť vstoupí.

MLUVČÍ VRCHNOSTI : Stav náš je nejobtížnější ze všech, i
žádáme jakékoli ulehčení.

MOUDROST : Dovoleno vám budiž, abyste sobě vyhověli a
skrze místodržící a úředníky věci řídili.

MLUVČÍ VRCHNOSTI : Ó díky, Vaše Milosti, díky!

Odejde, huďba. Vše se od této chvíle stále zrychluje.

OPATRNOST : /volá/: Vyslání od poddaných, rolníků a ře-
meslníků!

MLUVČÍ PODDANÝCH : /s košem/: Nařikáme si velmi. Ti, kdož
jsou nad námi nás honí a štvou, až krvavý pot
z nás teče. Zde jsou ukázky našich mozolů,
jizev a ran. /Vysype obsah koše/

ŠOCHY : Ó!

MOUDROST : Příkoří vaše je zřejmé. Protože však vrch-
nostem bylo dovoleno řídití vás skrze své
služebníky, místodržící a úředníky, ať ti-
to jsou obesláni.

OPATRNOST : /stále uspěchaněji/: Již jdou!

MLUVČÍ SLUŽEBNÍKŮ: Oni si stěžují na naši tvrdost. Deset
stížností sneseme proti té jedine. Jsou lí-
ní, neposlušní, vzpurní, pyšní, bujní...

Výpověď se utopí ve vřavě, "sochy" hlavy k sobě, zabre-
bentí. Šalomoun a Poutník jen němě gestikulují vzývající
nebesa.

MOUDROST : Po vyslyšení těch i oněch budiž vyhlášeno
poddaným, poněvadž sobě lásky a milosti
vyšších buď nechtí nebo neumějí si vážit, aby
upustili od své zuřivosti a pomněli, že to

/MOUDROST/ : v světě tak být musí /stále rychleji/, aby jedni panovali a druzí byli poddáni. Mimo to však se vám přeje, můžete-li sobě ochotností, povolností a skutečnou poddaností u svých vrchností a místodržících co nejvíc přízně dobýti, abyste jí užívali.

ŠALOMOUN : Ó běda!

POUTNÍK : Třikrát běda!

OPATRNOST : Mluvčí žen...

SMAŽNOST : Mluvčí mužů...

Jeviště se zaplaví lidmi, všichni mluví naráz.

ŠALOMOUN : /povstává a velikým hlasem volá/: Marnost nad marnost a nic než marnost! Marnost nad marnost a nic než marnost! Marnost nad marnost a nic než marnost!

Jde ke královně Moudrosti a strhne jí škrabošku: objevá se tvář čarodějnice. Vše zděšeně ztichne a strne.

Po chvíli Šalomoun jde a strhává masky i ostatním. I tady se skýtá málo libý pohled.

ŠALOMOUN : Vidím, že na místě spravedlnosti nespravedlnost panuje a na místě svatosti ohavnost. Bedlivost vaše je nedůvěra, opatrnost vaše chytrost, přívětivost vaše pochlebenství, pravda vaše jen přetvářka, horlivost vaše vzteklost, udatnost vaše opovážlivost, milost vaše bujnost, pracovitost vaše otroctví, nábožnost vaše pokrytectví et cetera. Vy že na místě Boha všemohoucího svět říditi

ŠALOMOUN : máte? Půjdu a hlásati budu všemu světu, aby se svádět a mámit nedal. /Odchází a sním jeho zástup/

ZÁSTUP : /vyzpěvuje do ztracena/: Marnost nad marnost a nic než marnost...

"SOCHY" si opět nasadí škrabošky a vrátí se na svá místa a do svých původních postojů. Ticho.

MOUDROST : Co dělat?

Slabé brebentění, jen náznak.

OPATRNOST : Navrhují, abychom za Šalomounem vyslali Rozkoš spolu s Přívětivostí a Úlisností a nepřehledný zástup jejich dalších nejlepších pracovníků. Aby se všechny k němu vinuly a jeho krásu a slávu a moudrost chválily. Jedině tak může být Šalomoun uloven, neboť jest ještě šitný tuze. Jiné cesty nevím žádné.

MOUDROST : Schvaluji.

SOCHY : Schvalujeme.

"Sochy" zmizí. Je vidět putování Šalomounovo s rádci a průvodci., putování málem biblická. Šalomoun učí zástupy, Šalomoun káže, Šalomoun pracuje.

Náhle předstoupí Rozkoš.

ROZKOŠ : Ó králi! Světlo lidského pokolení! Koruno světa! I stav manželský od tvé přítomnosti očekává slávy zvelebení! Hle!

Vyrojí se Přívětivost. Úlisnot a zástup krásných žen. Šalomoun obejmě Rozkoš, po chvíli druhá, třetí, čtvrtá žena.

Pozvolna pod ženskými těly mizí, zatímto hudba náleži-
tě vyhrává. Šalomounův zástup stojí nyní osamocen.

PRVNÍ HLAS : Jsme sami.

DRUHÝ HLAS : Král je ztracen.

TŘETÍ HLAS : Rozum ztratil.

ČTVRTÝ HLAS : Pobloudil se.

PÁTÝ HLAS : Chtíči podlehl.

ŠESTÝ HLAS : Už vidím, že v světě lépe nebude.

KOUTNÍK : /z lóže/: Utečte! Královna vyslala proti
vám Moc a její pluky! Utečte, mudrcové!
Utečte, filosofové!

PRVNÍ HLAS : Veta po nadě .

DRUHÝ HLAS : Běda nám!

TŘETÍ HLAS : Raději umřít, než tu být, když je to tak...

ČTVRTÝ HLAS : A dívat se na nepravost, faleš, lež, svod,
ukrutnost.

Vtrhne zástup šerých postav s dlouhými meči. Průvod Šalo-
mounův je bleskově porubán. Hudba.

10. o b r a z : K D Y B Y T A K A N D Ě L É . . . .

Abstraktní prostor. Vše je v gestech, v kostýmech i v
mluvě velmi civilní. Hudba je lahodná. Poutník stojí
uprostřed jeviště, sám.

POUTNÍK : /zoufale/: A! když se konečně objeví
nějaký anděl
a dá nám k lepšímu
nějakou andělskou píseň?

/Ticho/

Smíme ještě prosit o zázrak?
Nemohl by nám přijít na pomoc
alespoň nějaký odpadlý anděl?

/Ticho/

Nemusel by to být
žádný z těch slavných, velikých,
žádný z těch archandělů!
Stačil by docela obyčejný!

/Ticho, poté luzná hudba a zjeví se
Kristina/

KRISTINA :
Slyšte a vizte:
Nebeští muzikanti,
světelní muzikanti
přicházejí mezi vás.
Přinášejí samý jas!

CHÓR /zpívá "vyňatá slova"/:

Angellus

Caelum

In mundum

Ut omne tristitia avolet

Sestoupí Anděl. Poutník padne pod nápořem jasu k zemi,
Kristina zůstává stát.

ANDĚL : Já anděl z nebeské říše
sestupuji na svět tiše,
aby tady na zemi
počalo velké prozření,
aby vaše tuhé chmury
odlétly jak noční můry.

CHÓR /zpívá/: Ut tristitia vestra
lucem timens avolat.

ANDĚL : Duše přivádíme k touze,
duším pomáháme z nouze,
aby zlá a černá tma
nezalehla srdce pokorná.

CHÓR /zpívá/: Ne corda humilia
tenebris opprimentu.

POUTNÍK : /se vztyčí, ale zmůže se jen na němé gesto/ - -

ANDĚL : Já anděl tak jak člověk vím,
že slast i bolest mluví mlčením.
Ale nezaštkal přece jen
někde někdo
tichou blažeností?

KRISTINA /s gestem Poutníkovi/:

Uondán a zemdlen
je bojem i putováním,
blouděním i poznáváním.

ANDĚL : Kdy se však my andělé
zas dočkáme nějaké písničky
od lidí?

ANDĚL : Nějaké obyčejné,
azurové třeba.
Slyšíme-li prosbu vroucí,
jsme všemohoucí!

CHÓR /zpívá/"vyňatá slova"/

Carmina hominum

Fervida

Omnipotentia

KRISTINA : Je zemdlem a uondán
mnohým uviděním,
temným světlem,
jasnou tmou.
Zazpívám za něho.

/Zpívá/

ČERNÉ HVĚZDY

Potník na konci svých cest
slyší a vidí,
že v nitru lidí
přibývá
černých hvězd.
Kdyby tak andělé
navěky
se vrátli na zem,
černé hvězdy
zmizely by
rázem.

CHÓR opakuje celou píseň.

ANDĚL : Žádné "navěky"
není.
Ale v duších
mír se rozhostí
i po kratičkém našem navštívení.

POUTNÍK /na kolenou, náhle volá/:

Andělé,
šumící hlasy na nebi!
Andělé,
dumavé plameny!
Andělé,
znící hvězdy!
Andělé,
okřídlená nebesa!
Andělé,
vzášející se sloupy!
Andělé,
zpívající jasy!
Andělé,
kolotání nekonečna
na dne duše člověka!

CHÓR /zpívá "vyňatá slova"/

Angelli
Ignes
Stellae canentes
Caelum
Lux sine fine
In imis animarum hominum

Anděl mizí, klečící Poutník vzhledne ke Kristině.

POUTNÍK : Nové mámení?

KRISTINA : /věcně/: Andělský sen.

I Kristina mizí. Poutník je sám.

11. o b r a z : OPĚT RYŇK SVĚTA

Opět hřmotí a závratně se točí ryňk světa, zběsilé fur-
rore, z něhož postupně a vždy jinak vystupují osoby obra-
zů 2-5. Nesmírný hluk, hudba i pohyb ryňku se za čtyř krát-
kých rozhovorů, vždy zastaví, výrazně vystoupí harmonie se-
skupení i platnost slova.

Poutník zprvu další chvíli obzírá tento kolotoč /horizon-
tální i vertikální/

Náhle ryňk "vyplaví" do popředí hrstku kněží, Převora a
Skřeta a otáčení se zastaví.

SKŘET /zpívá/: Pojď se modlit, rozjímej,
meč tě spasí jedině,
sekej, bodej - hned ti bude hej
jako v lůně matčině...

CHÓR : Dominus vobiscum.
Posvěcen buď dům
církve svaté!
V jejím lůně
duše nezastůně.

- PŘEVOR : Navracíš se tedy, bratře?
- SKŘET : Hořekovat nad zlobou časů? /Poutník po něm bez popuzení hodí kamenem, Skřet zmizí/
- POUTNÍK : Jdu svou cestou.
- PŘEVOR : A je to ta pravá cesta?
- POUTNÍK : Kdožví, ubohý nazí více, zbývá jen lístek zelený...
- PŘEVOR : /zmateně/: Cože? Co to...
- POTNÍK : Arabské přísloví.
- PŘEVOR : Běda duším, které nemajíce jistot jen semota- mají světem... Bez spočinutí, hnány věčným neklidem.
- POUTNÍK : Tak. Až k hořkostem pekla jsem došel. Klid věru asi nebude mi dán, převore. A přesto jako bych se cítil v hlubině bezpečnosti.
- PŘEVOR : /ostře/: Na dně tedy!
- POUTNÍK : Ze dna studny je vidět hvězdy i za dne, převore.
- PŘEVOR : V hlubinách jsou zemeplazi, štíří, krysy, žáby, měkkýši...
- POUTNÍK : Ale i žíly žuly, pískovce, drahokamů.
- PŘEVOR : /pichlavě/: Zpovědní klekátko je prázdné, nikdo nepřichází.
- POUTNÍK : Věřím, že...
- PŘEVOR : Přece tedy.
- POUTNÍK : Věřím, že přesto nebudu v hlubině svého lusthauzu sám.
- PŘEVOR : Malá víra, nízká víra!

POUTNÍK : Stačí mi.

Ryňk se opět začne točit. Ozve se

PÍSEŇ O VELIKÉM BÁBELU

1. sloka:

CHÓR

: Jak to kólo

svět se točí zas a znova,

jenom věřící prý bude spasen.

Slova, slova, slova, slova!

Věčně narážejí na sen!

Víra bývá skloňována,

ve Velikém Bábelu,

kde se hlásá neodpírat zlu.

Nepadá tam na nás žádná manna,

temnotou se prodíráme ke světlu.

Ryňk vyplaví černobílý houf holičů-kněží-strážců a Soudce
a přestane se točit.

HOLIČI-KNĚŽÍ: My jsme milosrdný houf, jenž dává

řád a podobu výkonu práva.

Kdo nám nedá na modlení,

nebude štát bez prodlení.

ale kdo s bakšišem k nám chvátá,

popraven bude na to trata.

1. HOLIČ : Cože? Ty nejsi zkrácen o hlavu? Nezjevuješ
se z jiného světa?

POUTNÍK : Jak vidíš.

1. HOLIČ : /se na něho vrhá s bílou plachtou/: Tak mu-
síme cholit, ostříhat, pěkně připravit, aby
kat...

1. KNĚZ : /celý v černém ho gestem zarazí/: Byl to jen pokus.

POUTNÍK : Po nejzazší mez.

1. KNĚZ : Jak se na pokus sluší.

POUTNÍK : Jenže kolik jich tu mez nedopatřením překročí?!

SOUDCE : Hodně. Hodláte s námi diskutovat o právu a jeho výkonu?

POUTNÍK : Nikoli.

SOUDCE : Věříte tedy ve spravedlnost?

POUTNÍK : Ano, v tu se zavázanýma očima. Má úcta!

Ryňk se opět dá do pohybu. Zaznívá

2. sloka Písně o Velikém Bábelu

CHÓR : Jak to kolo
svět se točí zas a znova,
jenom spravedlivý bude spasen.
Slova, slova, slova, slova!
Věčně narážejí na sen!
Právo bývá skloňováno
ve Velikém Bábelu,
kde se hlásá neodpírat zlu.
Ledacos je lidem dáno,
nejvíce touha po světlu.

Ryňk vyplaví Hlavního s jeho hrstkou a Stařenu a zastaví se.

POUTNÍK : Končím, dál nehraju!

STAŘENA : Konečně se kaje!

HLAVNÍ : Nekončíš. Ještě jsme tu my, kteří máme v ru-

- /HLAVNÍ/ : kou moc a mocí obdařujeme. Co ty na to, Poutníku?
- POUTNÍK : Já nic na to. Neboť nic není s to narušit moje blaženství...
- STAŘENA : Blaženství - rajské slovo!
- POUTNÍK : Milerád však vyslechnu, co hodláte říci...
- HLAVNÍ : Nejenom vyslechnout bude třeba, s mu- síš mluvit...
- POUTNÍK : Budiž, i tomu jsem ochoten. Ale před kým? Ke komu? O čem? A proč?
- PRVNÍ : Moc se ptáte.
- DRUHÝ : A nejen mluvit, hlavně jednat bude třeba!
- STAŘENA : Už zase! Pryč od pramene zla!
- POUTNÍK : Ani tomu se nebráním. Věci obecné jsou i věci mé. Neutíkám od nich. Jaké činy máte na mysli?
- HLAVNÍ : Ty správné.
- POUTNÍK : A to jsou?...
- HLAVNÍ : Moc se ptáš.
- POUTNÍK : A ptát se budu dál.
Dokud se budu ptát,
vím, že budu přebývat
v hlubinách bezpečnosti!
- HLAVNÍ : Nejsem si jist, zdali se nerouháte.
- POUTNÍK : Také si tím nejsem jist. Naštěstí. A proto: na neshledanou!
- Hlavní mluví, ba řeční dál, není už však slyšet ani slovo,

protože vše přehlušuje hudba. I otvírá jen ústa naprázd-
no. Ryňk se opět roztočí a zaznívá:

3. sloka PÍSNĚ o VELIKÉM BÁBELU:

CHÓR : Jak to kolo
svět se točí zas a znova,
jenom kdo má moc prý bude spasen.
Slova slova, slova, slova!
Věčně narážejí na sen!
Moc je často skloňována
ve Velikém Bábelu,
kde se hlásá neodpírat zlu.
Moc je nemoc, mor a rána,
nevedoucí ke světlu.

Z ryňku vystoupí skupina vojáků v čele s Maršálem. Ryňk
se opět zastaví. Před Poutníkem stane Verbíř a spustí ja-
ko pouťový vyvolavač:

VERBÍŘ : Jde lancknecht z vojny do vojny
a tak si měšec rozhojní.
Strampede mi slami presente al vostre
signori!
Když na kůň sednou rejtaři,
Půbůh je lupem obdaří.
Strampede mi alami presente al vostre
signori!
Kdo nad vínem si hladí knír,
Bitvami prošlý mušketýr!
Strampede mi alami presente al vostre
signori!

/Rozvírá náruč/

MARŠÁL : Půjdeš opět s námi, generále? /Rozvívá náruč/

POUTNÍK : Dal jsem se mezi soldáty jen jedenkrát, nemusili jste mně ani verbovat, šel jsem sám, byl jsem dychtiv slávy, živlu, jenž převrací lidi. Po druhé tak neučiním!

MARŠÁL : A copak po tobě moji vojáci chtěli tak zlého?

POUTNÍK : Zdatnost ve vraždění.

MARŠÁL : Kdyby nebylo vojska...

MARŠÁLKA : Pojď na má prsa zlatíčko naše! /Rozvívá širokou náruč/

STARÝ GENERÁL : /rozvívá náruč/: Jste hrdina, vy můj zlatý starý hochu!

POUTNÍK : Nejsem, vy můj stříbrný mladý hochu!

MARŠÁL : Kdyby nebylo vojska...

MARŠÁLKA : Nejkrásnější holky ti dohodím!

STARÝ GENERÁL : Slávy jste si zažil věru vrchovatě.

POUTNÍK : Až moc. Rád si od takovýchto parád odpoučín.

MARŠÁL : Kdyby nebylo vojska...

POUTNÍK : ... nebylo vojáků. Pohov a sbohem

Ryňk se dává do pohybu, zazpívá

4.a poslední sloka Písně o Velikém Bábelu:

CHÓR : Jek to kolo
svět se točí zas a znova,
jenom bojovník prý bude spasen.
Slova, slova, slova, slova!
Věčně karážejí na sen!

/CHÓR/ : Sláva často skloňována bývá
ve Velikém Bábelu,
kde se hlásá neodpírat zlu.
Bývává však tuze jurodivá
a nevede nikdy ke světlu!

Z ryňku světa vyjede náhle do popředí v křesle stařec Osud
s měděnou nádobou. Vytahuje z ní cedulky a mává jimi, nabí-
zí je aktérům předchozích scén, kteří však kolem něho míje-
jí nevšímavě. I začne vyvolávat:

OSUD : Osud, prosím pěkně! Osud, račte si vzít! Tady
je to varieto - osud - osud - ósud... óóosud...

Když si ho nadále nikdo nevšímá, pokrčí rameny a zmizí.

Z ryňku světa vystoupí Kristina. Ryňk se definitivně zasta-
ví.

KRISTINA : Kdes byl? Odkud se vracíš s tak rajským úsmě-
vem na tváři? Mluv!

POUTNÍK : Pobyl jsem opět krátce mezi kněžími i mezi
soldáty, mezi vykonavateli práva i moci - a
všem jsem dal vale.

KRISTINA : Končíš svou pouť?

POUTNÍK : Končím nekončím. Jsem blažen.

Následuje divadlo, v němž je víc podívané a hudby nežli
slov.

KRISTINA : A koho vlastně, Poutníku, miluješ?

POUTNÍK : Tebe.

KRISTINA : A dál?

POUTNÍK : Nevím. Toho, kdo se ptá.

KRISTINA : A co miluješ,

POUTNÍK : Nevím. To, co nevelí.

KRISTINA : A štěstí?

POUTNÍK : Nevím. Ale koho se štěstí neдрží, je mi drahý.

A z čeho je hlad

a komu se dá věřit

a čemu se říká strom

a koho bolí

a co se zadírá...

KRISTINA : A co se zadírá ....

POUTNÍK : A po kom se stýská

a po čem nic není

a s kým se dá mlčet...

KRISTINA : A s kým se dá mlčet...

POUTNÍK : A s čím si hrát. /Pomlka/

KRISTINA : Kam hledíš?

POUTNÍK : Tam dopředu.

KRISTINA : Ráj srdce nalezen?

POUTNÍK : Tam vpředu, věčně tam vpředu.

KRISTINA : Nemizí?

POUTNÍK : Trvá,

trvá-li sen,

jenž

/POUTNÍK/ : vždycky vzplane
když jiný,
nesplněný,
prudce zhasl.

KRISTINA : /odcházejíc volá do ztracena/: Sny! Sny!
Sny! /Zmizí/

Znenadání se na jevišti neznámo odkud vřítí bezmála už
zapomenutí Všežvěd a Mámení, jako by chtěli začít znovu.

VŠEZVĚD : /spustí/ Mé jméno je Všežvěd, příjmením Všu-
dybud. Procházím světem, do všech koutů nahlé-
dám... Co zjevného jest, vše spatřuji, co taj-
ného, vše slídím a stíhám. Sumou: beze mne nic
se dítí nemá. Půjdeš-li za mnou...

Poutník přes něho přetáhne část opony.

MÁMENÍ : /spustí/ Mé jméno jest Mámení. Jsem tlumoč-
nice královny světa Moudrosti. Mám poručeno,
abych... všecko, co k pravé světské moudrosti
přináležejí... jinak by lidé v divných tesknos-
tách žili a smutně svůj čas...

Poutník přetáhne i přes ni část opony. Gesto.

POUTNÍK : Jsem šťasten?... Jsem... živ.

Vstoupí Autor a zatáhne zbytek opony, takže zmizí i

Poutník.

EPILOG

Tam, kde dosud stál Poutník, stojí nyní Autor.

AUTOR : Nebylo snad nevhodné podati tuto práci Jasnostem vašim, které proudů a vlnobití všelikého na světě tisícovým způsobem zakusily...

CHÓR /zpívá/: Qui mundani pelagi fluctus
et luctus mille modis experti...

AUTOR : ... a přece spočívají, jak doufám, v nejtíšším přístavu svědomí.

CHÓR /zpívá/: In tranquillissimo conscientiae
portu quiescunt tamen.

AUTOR : S jakým úmyslem jsem tak učinil, neodvažuji se... /zvolna ze zadu se blíží všichni herci/... .. neodvažujeme se ani nyní říci, ale Jasnosti Vaše buď se toho domyslily svou vrozenou bystrostí anebo možná jindy to vyloží - - - což také nebylo by proti naší mysli.

CHÓR /zpívá/: Quod non esset
contra mentem nostram.

AUTOR : Blaží však duše naše, že přes všechny oškli-
vosti jsme vám nezatajovali krásu...

CHÓR /zpívá/: Pulchritudinem...

AUTOR : ... která jest a trvá jako tento svět.

CHÓR /zpívá/: Exsistit et durat
similiter hic mundus.

AUTOR : Vzdor všemu bloudění mysl vaši - nic nenal-
hávající vám - utěšovati i zotavovati byli
jsem nejenom odhodláni, ale činili jsme tak
slovy i skutky...

CHÓR /zpívá/: Verbis et factis.

AUTOR : Slévalo-li se to i ono ve skutečné utěšení
i zotavení, není dáno souditi nám.

CHÓR /zpívá/: Mon datur iudicare nobis.

AUTOR : /obklopen již z obou stran všemi herci/:
Leč stojíme tu s nadějí, že labyrintem světa
přece jsme po mnohých protivenstvích posléze
k luthauzu srdce dorazili. Zda na práh či přes
práh jeho, přenecháváme k úsudku Jasnostem
Vašim.

CHÓR /zpívá/: Illustratis vobis.

AUTOR : a v této naději zůstáváme /gesto všech k
publiku/

J a s n o s t e m V a š i m o d d a n í
s l u ž e b n í c í .

CHÓR /zpívá/: Illustratis vobis
devoti clientes.

K o n e c